

Григорій Ліщенко

СВІТЛОТІНІ

Григорій Ліщенко

СВІТЛОТІНІ

СОНЕТИ

Кіровоград-2013

ББК 84(4УКР) 6-5

УДК 82-1

Л 67

Ліщенко Григорій.

Л 67 Світлотіні. Сонети – Кіровоград:

Центрально-Українське видавництво, 2013. - 108 с.

ISBN 978-966-130-018-6

Основу цієї збірки складають сонети, в яких автору вдалося органічно поєднати старовинну канонічну форму вірша лірично-філософського характеру з чарівними народно-пісенними мотивами і образами.

ББК 84(4УКР) 6-5

УДК 82-1

ISBN 978-966-130-018-6

© Г.Ліщенко, 2013

© Центрально-Укр. вид-во, 2013

НА СКРИЖАЛЯХ ВІЧНОСТІ

Поетичним відкриттям минулого року стало для мене ім'я Григорія Ліщенко.

Його вірші, глибокі і філософічні, одразу передають той тремтливий стан, в якому перебуває жадаюча відповіді душа поета в освячені Богом хвилини творчості. Душа, що шукає відповіді на значущі питання – життя і смерть, вічність і швидкоплинність, надбання і втрати, правда і кривда, земля і Всесвіт, Бог і людина. Цей дар він відкрив у себе не відразу. А коли відчув, сприйняв спочатку із засторогою. Та й нині раз по раз підкрадається сумнів: а для кого, для чого пишу, а чи не полишити цю «писемну» справу?

Попри все, Григорій Васильович продовжує писати. Його рядки (особливо в сонетах), написані у виваженій, споглядальній манері, сягають часом шекспірівської висоти.

Роман Любарський

СОНЕТ 1

Не муч мене і не приходь у сни,
Втечи кудись, пекуча ностальгіє.
Моя душа до іскри спопеліє,
Як те опале листя восени.
Забудьмо нині про оті світи,
Вернутися до них нема вже сили,
Мені роки їх в пам'яті лишили,
Але самі зуміли утекти.
І не знаходжу відповіді я,
У чому є провина тут моя,
Йй за що, скажи, караюся тобою?
Напевно, як за обрїй упаду,
Чи то на щастя, а чи на біду,
Лише тебе одну візьму з собою.

СОНЕТ 2

Я нині об осколки синїх снів
Собі до крові стопи босі ріжу.
Крізь ніч липку іду по бездорїжжю
У край, що так волошками ряснів.
А чи дійду, того не знаю сам,
Лїта переплелися міцно дуже.
Здається, тіло вже зовсім недуже.
Ййого спікає холодом роса.
Перебираю ті далекі дні,
Що спогади залишили мені.
Тремтить душа у відчаю на вістрі.
Все помінялось, я змінився теж,
Знайомих рис в обличчі не знайдеш.
В кривих дзеркал існую королівстві.

СОНЕТ 3

Зшиваю дні і ночі у роки
Дощів тонкими нитками повільно.
Я сам і охоронець, і невільник
Чуттів, що ріжуть душу на шматки.
Відомо – тільки долі це вина,
Від неї не сховаєшся нікуди.
Що суджено – то неодмінно буде,
Тож мушу її випити до дна.
На жовтому пергаменті сторіч
Римую строфи, і не в тому річ,
Що, може, тут важливе щось відсутнє.
Я скоро відлечу, та будеш ти,
Прошу тебе, збери оті листи
І передай від мене у майбутнє

СОНЕТ 4

Вже падолист блука біля вікон,
На лаві, в парку тиша спить байдужа.
Сьогодні я здається, занедужав,
Мене хандра взяла у свій полон.
Від неї ліків поки що нема.
Живу у клітці з відчаю й зневіри.
Допоки не скінчиться день цей сірий,
На краще сподіватися дарма.
Довкола тільки жовта каламуть,
Аби зими діждатись як-небудь.
Про весну навіть думати не варто.
Уздовж доріг, що поспішають в даль,
Загорнуті в туману мокру шаль,
Стоять тополі в осені на варті.

СОНЕТ 5

Д. Аліг'єрі « Нове життя »

Стікають в чашу долі мої дні,
Я вигнанець, засуджений до страти.
Мене на горло хочуть покарати
В моїй далекій, милій стороні.
Флоренція ввижається мені,
Вогні моєї рідної оселі.
О, ті літа, щасливі та веселі,
До них я повертаюсь тільки в сні.
«Нове життя» дописане давно,
Я знаю, що мені усе одно,
Бо відчуваю, як мене вже кличе
Та, що усім дарує благодать.
За неї б я волів життя віддати,
За дівчину, що звалась Беатріче.

Беатріче – досл. «Та, що всім дарує благодать »

Беатріче Портінарі – дівчина, в яку був закоханий Данте Аліг'єрі. Померла дуже молодою.

СОНЕТ 6

Зима згубила дням і ночам лік,
Ховається мороз в щілину кожну.
Як легко тут заледеніти можна
І в білих снах лишитися навек.
З берези навесні заплаче сік,
І задзвенить пташиний спів навколо,
Лиш ти вже не прокинешся ніколи,
Не буде сил піднять важких повік.
Але усе це байдуже мені,
Дивлюсь на клена у самотині,
Тепер ми з ним, здається, дуже схожі.
І поки ще лежить навколо сніг,
Напевно, щоб заснути я не міг,
У двері вітер ломиться вороже.

СОНЕТИ 7

До ранку нині я не міг заснути,
У череп мій гарячий і липкий
Влізали надоїдливі думки,
І ворушились в ньому, наче спрути.
Їх не вдалося викинути в літі.
Тепер ми із душею тільки вдвох,
Плетем вінки із болю та тривоги,
Бо не знайти у листопаді квітів.
З дерев зірвавши листя до пори,
У кронах вільх колишуться вітри,
Здається, їм нічого вже не треба.
Ключ журавлів від холоду втіка,
Крізь скельця льоду дивиться ріка
На сіру, перемоклу плахту неба.

СОНЕТИ 8

*В Німеччині, у місті Веймар, в одному склепі
похоронені Ф. Шіллер і Й. В. Гете.*

Коли на Веймар темна ніч впаде,
По цвинтарю блукають сірі тіні.
Їх ледве видно в мертвім безгомінні.
На небі ані зірочки ніде.
Дві постаті оперлись на граніт,
Одна уже зовсім стара і сива,
Та інша молода ще і красива.
Це Шіллер з Гете – друзі давніх літ.
Їх розлучити смерть не мала сили,
Бо в склепі одному похоронили
Двох геніїв – літератури цвіт.
Нехай роки в безодню часу кануть,
Талант і дружба їхні – не зів'януть,
Допоки існуватиме цей світ.

СОНЕТ 9

Як марева казкових берегів,
Так вабила мене холодна просинь.
У пам'яті моїй зринають досі
Ті краєвиди, серцю дорогі.
Край лісу хата і глибокий рів,
Стежки навколо заросли тернами,
Покрили зими щедро їх снігами.
Даремно я до них так довго брів.
Безсило знову закриваю очі,
У синіх снах пливу по плесах ночі
В човні з надій, що так і не збулись.
Ані вітрил, ні весел вже не маю,
Чи допливу коли-небудь, не знаю,
У край далекий, де я жив колись.

СОНЕТ 10

В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»

В Парижі, де гуляють перехожі,
Танцює Есмеральда босонога.
Її дзвонар кохає до знемоги,
Так, як ніхто кохати більш не може.
Звук тамбурина розриває серце,
Його не чує, бачить він хіба що,
Але скажіть, йому тепер вже нащо,
Тих нотрадамських дзвонів мідне скерцо?
Повії і розпусні ловеласи,
Для втіх тілесних вам задосить часу,
Та хто із вас красу чуттів цінує?..
У звалищі людських кісток і тліну,
Глухий горбань, упавши на коліна
Холодний прах коханої цілує.

СОНЕТИ 11

Як буря хвилю гонить навісну
Й маленький човен б'є об дно камінне,
Та штиль колись наступить неодмінно,
Його чекає він, як ту весну
Оцей росток мізерний край стежини.
Він перемерз сьогодні до кісток,
Все ж вірить, що коли настане строк,
Він проросте крізь колючки ожини.
Росток і човник, наче два брати,
Тому рости, а іншому пливти,
Та кожен сподівається на краще.
Отак і ми з тобою, друже мій,
Все віримо посеред злих завій.
Скажи мені, без віри жити нащо?

СОНЕТИ 12

Оксані Воловець

Сьогодні я, мов перелітний птах,
Що вибившись із сил, упав на землю.
Все розумію і усе приємлю,
Хоч морок полином хмільним пропах.
В мені б лише не поселився страх
І тіло не скував моє собою.
Бо знаю: не вернуся я з двобою,
Де об'єднались разом тлін і прах.
Давно кудись поділося тепло,
Забуту стежку листя замело,
Дороги у минуле вже немає.
Яка холодна і сумна пора,
На дудці з комишини вітер гра
Мелодію, що сон так навіває.

СОНЕТ 13

Зшиваю долю з мрій і сподівань
Невидимими нитками надії.
Нічого часом сам не розумію,
Існую в павутині із вагань.
Що буде завтра, хто б сказати зміг?
Лиш доля зна, але вона не скаже,
Ніколи і нічого не підкаже.
Блукаю серед тисячі доріг,
Як безнадії й суму повні дні
Аби не стало легше десь мені,
Перетасує карти у колоді.
І скільки б я не говорив собі,
Що сам господар долі, далєбі, –
Вона моя господарка, та й годі.

СОНЕТ 14

На гойдалці з дощів гойдався вітер,
Про щось бубнів у димарі до ранку.
Зірвавши з клена пишну вишиванку,
Він із вікна краплинки нею витер.
Вологий день ледь розклепив повіки,
Важкі, набряклі, вимоклі достоту.
Дерева поскидали позолоту,
Йй на землі ніхто не відав ліку.
Проміннями сипнуло мляве сонце,
Воно хотіло розігнати сон цей,
Але за хмари знову заховалось.
Бо в цьому царстві болю і тривоги,
Де тільки листя падає під ноги,
У нього вже нічого не зосталось.

СОНЕТИ 15

Ці жовті сухоцвіти між хрестами,
Їх осінь не зуміла спопелить.
Лише до них торкнулася на мить
Своїми перетлілими устами,
Та й відлетіла в ірій за птахами,
Замерзлі роси гублячи в траві.
Лиш сухоцвіти ледве що живі
На вітрі задзвеніли пелюстками.
Такий тремтливий і далекий дзвін,
В мені нестерпну тугу будить він,
І я не знаю, де себе подіти.
На цвинтарі печально в пізній час
Над тими, хто не вернеться до нас,
Ночами часто дзвонять сухоцвіти.

СОНЕТИ 16

Моя душа байдужа і німа,
Для неї навіть рима – звук порожній,
І я для неї ніби подорожній,
І в неї справ до мене вже нема.
Сьогодні сподіватися дарма
На те, що дружно заживемо знову.
Коли про щось заводимо розмову,
Сміється наді мною крадькома.
Здається, занедужала вона,
І в цьому є лише моя вина,
Що ми бували часто досить різні.
Тепер, уже на схилі власних літ,
По-іншому дивлюся я на світ.
Як той сліпець, який прозрів запізно.

СОНЕТ 17

Я нині наче самотній птах,
Що не зумів у вирій відлетіти.
Не знаю, де тепер себе подіти
В цих перегірклих, вицвілих степах.
Напевно, полином увесь пропах,
Для мене мить, неначе вічність ціла.
Отак існую без мети і цілі,
Як перекотиполе на вітрах.
Така блакитна і глибока вись!
Здається, це було уже колись,
Але коли, не можу я збагнути.
Летять в безодню часу сірі дні,
Нічого не лишаючи мені,
Крім спогадів, давно напівзабутих.

СОНЕТ 18

Вітри з дерев зривають багряниці,
Вода в річках прозора аж до дна.
Така безкрая неба глибина,
Кричать у ньому перелітні птиці.
Гірчить повітря присмаком живиці,
Туман окутав спорожнілий луг.
Сьогодні він мені, як давній друг,
Росою бризнув на стволи рушниць.
Далекий постріл тишу розірвав,
Посеред жовтих листяних заграв,
І зойкнув болем у глибокім рові.
Не ягід горобинових вогонь,
А на траві колючій це, либонь,
Казковий звір залишив краплі крові.

СОНЕТ 19

*До 2800 року росіяни зникнуть як нація.
Українці проіснують ще 400 років.
(центр демографічних досліджень)*

Зруйнованого храму ген каміння
Розкидане недбало там і тут,
Ще декілька розвалених споруд,
Навколо тільки мертво безгоміння.
Не стало тих, що храм той будували
І йшли сюди молитися колись.
Вони в світи далекі подались,
У рідну землю спати полягали.
Не чути дзвонів і нема хрестів,
Чужа скрізь мова й люди вже не ті.
У них боги лукаві та жорстокі.
На румовищах, де трава густа,
Лиш сивий сум, що з болю пророста,
Ночами бродить тут багато років.

СОНЕТ 20

Здається, помирає день сльотавий,
Упавши в осінь, аж на саме дно.
Мелодії, забутої давно,
Холодний вітер зачепив октави.
Уже в копиці складені отави
І колеться стернею сіножать.
Ген дикі гуси в мороці летять
Понад затишні водяні заплави.
Така тривожна і печальна мить,
Пожовкле листя раптом задзвенить,
Якщо його торкнешся ти рукою.
Але скажи, нащо тобі той дзвін?
Лише болючий спогад зронить він
І стихне знов під забуття вагою.

СОНЕТ 21

Сумує вечір гнізд самотиною,
Що сплять в безлистих кронах лип старих.
Сьогодні доторкнулася до них
Важка зима холодною рукою.
Лише вітри не відають спокою,
Обламують з дерев сухі гілки.
Та ще потічок, завжди гомінкий,
Біжить у далечінь попід горою.
Мороз дзвінке повітря напоїв,
Малих сніжин злітаються рої
І падають знесилено додолу.
Ген, під вікном що дивиться на луг,
Периною легенькою, як пух,
Вкривають хризантему, зовсім кволу.

СОНЕТ 22

Яка бездонна тиша уночі!
Торкає вітер вицвілу фіранку.
Моє безсоння буде аж до ранку
Гойдатися на полум'ї свічі.
Укрилось небо пледом із парчі,
Яскраво так виблискують зірничі.
Повітря, ніби чорні блискавиці,
Безшумно ріжуть крилами сичі.
Задумаюся, але в тому річ,
Що в порівнянні з мудрістю сторіч
Мої знання занадто вже мізерні.
Впадаю наче в гіпнотичний стан
Й на біле поле чистого листа
Думки лягають римами, мов зерна.

СОНЕТИ 23

Твоя робота поки що марна,
Напевно, і нікому непотрібна.
Змирись, душе, знервована і бідна, –
Дарма шукати у безодні дна.
Дарма шукати правди у людей,
Вона давно в брехні на побігеньках.
Забудь про неї і живи тихенько,
Сховайся від примарливих ідей.
А ще поспробуй усього зректись,
Серед світів безкраїх загубись,
Де бродять лише сиві пілігрими.
Коли ж настане світлий правди час,
Аби тебе згадали хоч би раз, –
Хай пам'яттю про тебе будуть рими.

СОНЕТИ 24

Я аквареллю знову пишу ніч –
Ні просвітку на чорному папері.
До мене вітер стукає у двері,
Мабуть, зустрінись хоче віч-на-віч.
Але тепер уже не в тому річ,
Яка у нього зараз є турбота.
В саду він листя обірвав достоту,
Потім його розвіяв навсебіч.
І ті квітки біля мого вікна,
Не відаючи, в чому їх вина,
Померли вранці всі до однієї.
Ми з вітром були друзями колись.
О, як же він жорстоко поглумивсь
Над пізнім цвітом осені моєї.

СОНЕТ 25

Далеко десь маленька батьківщина,
Ні хати, ані двору не знайти.
В яру, який достоту знаєш ти,
Достиглим літом пахне ледь ожина.
Напевно, в тому є таки провина,
І не чиясь, а тільки лиш твоя.
За тим, хто згине у чужих краях,
Сплакне росою терпко горобина.
Така ота сльоза гірка мені,
В ній нашого дитинства світлі дні,
А що, скажи, від нього є миліше?
Тож вип'ємо з тобою, друже мій,
Отой пекучий і хмільний напій,
Бо знаю – не зустрінемося більше.

СОНЕТ 26

Ночами, як усе навколо спить,
З мого дитинства птиці прилітають.
Вони мене ще й досі пам'ятають,
Бо вічність – лиш для них єдина мить.
Розхлюпуючи в небесах блакить,
За ними вкотре у минуле рвуся,
Понад усе прокинутись боюся,
Та сон мене повинен залишить.
Я знаю, що птахів отих нема,
Бо навкруги засніжена зима
Все замела хурделицями злими.
Якщо не дочекаюся весни,
То заберу з собою тільки сни,
Щоб назавжди лишитися із ними.

СОНЕТ 27

Рву невідомість на шматки дрібні,
В майбутнє поринаю з головою.
Не відаю ні страху, ні спокою,
Над вічністю кружляють роєм дні.
Я знаю, що у їхній глибині
Людські гріхи, прокляття і погрози.
Розрухи, війни, голод, кров і сльози,
Але усе це байдуже мені.
Бо людство до своїх завершень йде,
На кожного чекає судний день
І вже наступить він занадто скоро.
Кричи, гукай – тобі ні пари з уст,
Лише людських кісток огидний хруст,
Все жорна часу перетруть на порох.

СОНЕТ 28

На капищах язичницьких богів
По рунах книги Велеса ворожу.
Ні вам, ані собі не допоможу
І не верну розтрачених боргів.
О, скільки полягло тоді волхвів,
Що за людей своїх віки молились,
Вони у власній крові утопились,
Їх нищили, неначе ворогів.
Летить у нескінченність сивий час,
Язичників немає серед нас,
Поганська віра зникла по краплині.
Чужинський Бог, звичайно, переміг.
Та в себе запитайтеся самі,
Як щиро в нього вірите ви нині?

СОНЕТ 29

Володимиру Кіфенку

Тримаю пізню ніч за довге плаття,
Тулюсь щогою до її колін.
Здається, десь далеко чую дзвін,
То вітер листя роздува багаття.
Уранці чапля позбира латаття
З обмілини аж ген в очеретах
Й задивиться, як самотній птах
Рве крилами туману мокре шмаття.
І їй також до вирію пора,
Але вона, як та верба стара,
Злетіти в небо більше сил не має.
Де на вервечці сірих журавлів,
Понад роздоллям вицвілих полів
Останній промінь літа відлітає.

СОНЕТ 30

Едуарду Білецькому

І він ішов, нікуди не звертав
З тієї непосильної дороги.
Калічило каміння босі ноги,
І натовп навіжено реготав.
І так було нестерпно гаряче,
Впивалися в чоло голки тернові,
Котилися із потом краплі крові
І ноша урізалася в плече.
І прибивали руки до хреста,
І падала скорбота на уста,
І цвях іржавий червонів у рані.
Та світ не подобрішав ні на грам,
І скрізь панують хаос і бедлам,
І Юда й Каїн досі у пошані.

СОНЕТИ 31

Я прихилияюсь мовчки до вікна,
Впилась холодна рама в лоб гарячий.
Здається, рідне хочу щось побачить,
А там лиш неба синя глибина.
Далекий спогад в пам'яті зрина
І тоне десь у вічності безодні.
Ковтаю вкотре самоту сьогодні,
Гіркішу полинового вина.
У цім вікні – в моє дитинство шлях,
Туди б я полетів неначе птах,
Там не буває болю і розлуки.
Враз притискаю пальці до шибок,
Зриваюся на відчайдушний крок
І об осколки скла калічу руки.

СОНЕТИ 32

П'ю плазму неба сірої води
Із листя золотого філіжанки.
А сонний ранок, наче дід з лежанки,
Встає і ледь бредє хтозна-куди.
Налиті сонцем зірвано плоди,
В саду моєму всі дерева голі,
Густі тумани стеляться у полі
І ніч гукає в гості холоди.
Знайому стежку в лісі не знайдеш,
Рудого звіра вислідити теж
У цьому царстві вже тобі не сила.
Не за горами хуртовини злі,
Над прахом посивілої землі
Фантом зими розправить змерзлі крила.

СОНЕТ 33

Дош цілі дні по жовтій черепиці
Вистукує мелодію знайому,
Мене нікуди не пускає з дому.
Гойдаються вітри в гіллі ялиці.
Далеко в лісі стиглі вже суніці,
Вони дитинством пахнуть, я це знаю,
Якби вернутись до отого краю,
Загоїть душу краплями живиці.
«Ну, що з собою можеш ти подіять?
Засни, лиши оті марні надії» –
Мені всю ніч шепоче дош упертій.
« А ще скажи, нащо тобі усе це?
Не заболить і не заніє серце,
Як з пам'яті своє минуле стерти.»

СОНЕТ 34

П'є вечір сум із бронзового глека
Листків опалих, що лежать навколо.
Всю ніч на ринвах вітер грає соло.
У вирій відлетів старий лелека.
Його гніздо осиротіло нині,
Воно по вінця щемом налилося.
За вікнами, чи так мені здалося,
Блукає морок по розмоклій глині.
Як прийде ніч, я знов не зможу спати,
До слова слово буду римувати.
У черепі тоді думкам затісно.
Нічим вони мені не допоможуть,
Лише буває, що до ранку можуть
Місити мого мозку сіре тісто.

СОНЕТ 35

Ховає річка у ряснім лататті
Ледь золотаві сонця промінці.
Ще теплий день тримаючи в руці,
Блукає осінь у багрянім платті.
Вдягнувши сорочки свої строкаті,
Притихли клени онде, край води.
І павучок малий хтозна-куди
Кружляє в літа бабиного ваті.
Він так любив з птахами поруч бути,
Але тепер потрібно їх забути,
Вони летить до вирію повинні.
Його ж чекає зовсім інша доля –
Упасти у ріллю посеред поля
Й загинути у білій хуртовині.

СОНЕТ 36

Розсипалися дні золотогриві
В краях далеких, де я жив і ріс,
Здається, там шумів сосновий ліс,
Купаючись у вересневій зливі.
Колись мої літа були щасливі,
Ні крапельки в них суму не було.
Їх відлічивши, кинула в дупло
Зозуля сива на старезній сливі.
Тепер тут поселилася журба,
Минуле в снах приходиться лиш хіба
І будить мене часто серед ночі.
Зітерла пам'ять ті веселі дні,
Під вікнами у чорному вбранні
До ранку бродять чорні поторочі.

СОНЕТ 37

Ця осінь вже приречена давно
На самоту, прощання і розлуку.
Дощу краплини падають на руку,
І висне хмари мокре полотно.
З чорнявою красунею вино
Ми цілу ніч пили безперестанку.
Вона мене покинула до ранку,
Але тепер мені вже все одно.
Бо дні згоріли полум'ям рудим,
В моїм саду снується сивий дим
І гіркотою напуває груди.
Про літо навіть спогаду нема,
Неквапно насувається зима,
Від неї не сховаєшся нікуди.

СОНЕТ 38

Поетові Левкові Івановичу Воловцю

Де косами дзвеніла сіножать
Скраєчку шойно спаленого літа,
Земля, серпневим сонцем обігріта,
Вже слуха, як дерева шелестять.
Ген журавлі під хмарами летять,
До вирію. Здається, їм зарано,
Та вже пече невигоєна рана
В моїй душі, що квилить як дитя.
Бо нерви, наче струни, що ось-ось
Порвуться, як до них торкнеться хтось
Недбалою і грубою рукою.
І в череп мій раптово нізвідкіль
Ввіллється гострий, невблаганний біль,
Якого я нічим не заспокою.

СОНЕТИ 39

Напевно, осінь виплакаться хоче
Дошем холодним в човники долонь.
Торкається до посивілих скронь,
Все заглядає в неба мокрі очі.
Густий туман очерети лоскоче
І смуток світ увесь заповонив.
Летять вітри понад роздоллям нив,
Рвучи на клапті хмар навислих клоччя.
Гай, гай, птахи, до вирію пора!
Уже останнє листя догоря
І тоне вечір в сірій каламуті.
Якщо весною не діждуся вас,
Мене згадайте хоч єдиний раз,
І прилетіть у сни мої забуті.

СОНЕТИ 40

Чи, може, це сьогодні дуже в моді?
Чи то так сильно помінявся час?
Поетів забагато стало в нас,
А пишуть так, що і читати годі.
Ще хочу зауважить при нагоді:
Нехай віршують, але в тому суть,
Що все оте в редакції несуть,
Такі пихаті та собою горді.
Писарчуки смішні і недолугі,
Повірте – ви не перші і не другі,
Чиїх творінь не бачитиме світ.
Коли в душі відсутня іскра Божа,
Ніхто й ніколи вам не допоможе
В поезії залишити свій слід.

СОНЕТИ 41

Я босим, як в дитинстві по стерні,
Пробігся по душі своїй недбало.
І сам не зрозумів, що з нею стало, –
Вона озвалась римами в мені.
Та що подію, як вони сумні,
Напевно, вже нічим не допоможу.
Хіба одне для них зробити можу –
Їх подружить з птахами навесні.
Нехай летять, бо тут затісно їм,
Немов думкам у черепі моїм,
Що мучать так мене в нічну годину.
Як небо зариди слізьми дощу,
Нікуди звідси їх не відпущу,
Без них один до вирію полину.

СОНЕТИ 42

Стриножу долю на кінці пера
І не чиюсь там, а свою мінливу.
Та й заримую під серпневу зливу,
Бо вже навколо літо догоря.
Збираюся неквапно за моря,
Мої пожитки складені неначе.
Посеред ночі позавчора бачив,
Як падала з небес чиясь зоря.
Чомусь на мить тоді подумав я:
Колись так само зіронька моя,
Втомившись, упаде в безлисті віти.
Якби ж то зміг угледіть смерті тінь,
Полинув би до зірки в височінь,
Щоб у її обіймах спопеліти.

СОНЕТ 43

«Світ ловив мене, але не спіймав.»

Г. Сковорода

Дорогами чи просто навмання,
Без цілі, без мети і ні відкуди
Ходив поет пророком поміж люди,
Не просячи ні в кого визнання.
Напевно, в цім була його борня
За ті простори без кінця і краю,
За спів струмка і тихий шепіт гаю,
За степ, де вітер вітра доганя.
Втекти від марнославства і хули,
І від спокуси, і від похвали.
Нема різниці чи в зимі, чи в літі.
Зробить своїми друзями вірші,
Створити світ із хаосу душі
Й ніколи не потрапить в його сіті.

СОНЕТ 44

Що в імені твого є, скажи.
Не знаєш ти і я цього не знаю.
У просторі, де не існує краю,
По зорях про майбутнє ворожи.
Але потуги всі твої марні:
Пізнати світ замало в тебе сили,
З народження свого і до могили
В дрібних турботах проживаєш дні.
Земля весь час колує по спіралі,
Сузір'я розлітаються все далі
І невідомо, де цьому кінець.
Мала пилінка в Космосу безодні,
Ще вчора був і вже нема сьогодні.
Який же ти природи є вінець?

СОНЕТ 45

Ці літні ночі надто вже безсонні,
Зірок на небі – міради свіч.
Розсипались недбало навсебіч,
А я хотів тримать їх на долоні.
Та, мороку напившись, діри чорні
Страшать мене в бездонній вишині.
І як давно, малому ще мені
Шепоче знову сон, торкнувшись скроні:
«Нащо тобі примарні ці світи?
В них все одно нічого не знайти.
Засни і розчинися в миті щастя.
Втиснути Всесвіт в коло чи у ромб,
Його достоту зрозуміти щоб, –
Ніколи і нікому не удасться».

СОНЕТ 46

Як опада з дерев пожовклий лист
І сум тремтить на вістрі листопаду,
Я чую, як у тіло мого саду
Впивається морозу гострий спис.
Ночами під вітрів шалений свист
Летять від нас вервечки журавлині.
В бездонному небес ультрамарині
Знаходжу рими серед зір намист.
Коли ж дощами височінь рида,
Й за вікнами шумить брудна вода,
Настільна лампа світиться до рання.
Здається, що ніколи не засну,
Вдивляюся в паперу білизну,
Де вигнувся змією знак питання.

СОНЕТИ 47

Злови свої літа, як ловлять рій,
У тебе їх зібралось чимало.
Уже зими на скроні срібло впало,
То ж не лишись посеред злих завій.
Хто знає, скільки років чи годин
До тебе доля милостива буде?
Та врешті-решт вона тебе забуде,
Бо в кожного кінець лише один.
Його ніде нікому не минути,
Було так, є і завжди мусить бути.
Ніхто цього не може зупинить.
Перед життям безсила смерть косата,
Це вічний час, жорстокіший від ката,
Вбиває нас повільно кожду мить.

СОНЕТИ 48

Я спогади, неначе б то з мішка,
Витрушую із пам'яті своєї,
Копаюся в минулому як в глеї,
Блукаю по загублених стежках.
Ми жити не учились по книжках,
Частіше вчителями були роки.
У мене їх зібралось нівроку,
Тому тепер хода моя важка.
І сили більше я уже не маю
Прилинути на мить до того краю,
Всього бодай один-єдиний раз,
Аби зібрати друзів щирих в коло
І навіть тих, які уже ніколи
З минулого не вернуться до нас.

СОНЕТИ 49

Мандрую часто подумки ночами
В мого народу глибину сторіч,
Ковтаю щем зневір і протиріч,
І мозок мій до болю думка чавить:
Чом доля наша – як полин гірчавий,
І ворог упирем п'є нашу кров?
Здається, тільки вирвемось з оков,
Як тиснуть нас новими обручами.
Одна держава й Бог один у нас,
Але в годину скрути кожен раз
Живемо, наче вороги, порізно.
Якщо ординець прийде у наш дім,
Відомо, що чекає нас потім,
Задумайтесь над тим, поки не пізно.

СОНЕТИ 50

Закон буття ніяк не обійдеш,
Чи ти є теоретик, а чи практик.
Летить Земля крізь безлічі галактик,
У Всесвіті, який колує теж.
Немає тут а ні границь, ні меж,
І ти у цьому просторі – пилинка.
Твоє життя для вічності – хвилинка,
То ж спробуй-но за ним хоч раз постеж.
Чи бідний ти, як миша та церковна,
Чи золотом казна твоя вся повна,
Веселий ти, чи скнієш у журбі,
Чи дурень, чи мудрець – усе єдино.
Не оминеш ніколи домовини.
А річ у тім, що лишиш по собі.

СОНЕТ 51

Як непривітно в цій самотині,
Скраєчку неба ледве блима зірка.
Напевно їй і холодно, і гірко.
О, ті чуття знайомі теж мені.
Так неблаганно пролетіли дні,
Були вони веселі і бурхливі,
Купалися колись у літній зливі,
Топилися в солодкому вині.
Та врешті-решт прозрівши крізь літа,
Блукаючи, неначе, сирота,
Шукаю для душі своєї спокій.
Бо не прижився в цьому світі лжі,
У нім для мене всі давно чужі,
І через те я нині самотній.

СОНЕТ 52

Зриває вітер золото з осик,
Воно покійно падає додолу.
В нічному небі місяця півколо
Відбилося у дзеркальцях роси.
Та ще птахів знайомі голоси
Мені до болю роз'ятрили душу,
Напевно, я тут залишитись мушу,
Вернутися звідсіль не маю сил.
Хіба що у свої дитячі сни,
Десь там живуть забуті дні весни.
Куди подінусь – мрій своїх невільник?
Як зійде вранці сонце осяйне,
Воно ніде, нічого не мине
Разом із листям спалить їх повільно.

СОНЕТИ 53

З сонетів і віршів будую храм,
Малесенький, на чистому папері.
Заходьте всі – я відчиню вам двері,
Та поки що нікому не віддам.
Не вимагаю слави і визнань,
Нехай бездара їх собі купляє,
У мене грошей не було й немає –
Надіюсь на талант і крихту знань.
Що з того буде, не мені судить,
Простоїть він годину, а чи мить?
Бо хто вгадає долю невідому?
Коли впаду в завії, далєбі,
Як схочете – візьміть його собі
Й за мене часом помоліться в ньому.

СОНЕТИ 54

Мов пїлігрим, блукаю по світах,
Стежки ведуть то вгору, то донизу.
Б'ю на дрібні осколки далєч сизу,
У небі наді мною в'ється птах.
Я полином і димом весь пропах,
Уже б пора вернутися додому,
Аби не впасти у краю чужому
І не перетворитися у прах.
Іду-брєду – пустєля навкруги,
Як не піски зибучі, то сніги.
Печуть огнем до крові збиті ступні.
Скрізь порожнєча, і куди не кинь,
На згарищах зруйнованих святинь
Сидять божки, лукаві та підступні.

СОНЕТ 55

Збираю морок з чорного вікна,
Липкий і сірий, в пригорщні гарячі.
Десь у яру промоклий вітер плаче,
З-за хмари ледве місяць вирина.
Напевно, суму не дістану дна,
Душа пірнула у його глибини.
Боюся, що вона мене покине,
Чи просто, може, стане задрібна.
Ліниво рима пада на папір,
Здається, не було її з тих пір,
Як літо догоріло по краплині.
Я б все залишив, але в тому річ,
Що спати не дають мені всю ніч
Сонети, ненаписані донині.

СОНЕТ 56

З химерних звуків, з напівголосів,
З наскельних знаків, що не стерлись досі,
Шукало людство спілкування спосіб
В мереживах і візерунках слів.
Їх довго ще купало у росі,
Аби вони завжди були дзвінками.
І день і ніч трудилося над ними,
Плекало у любові і красі.
Що наше слово вільне і святе –
Повинні пам'ятати ми про те,
Його оберігати щохвилини.
Воно нам Богом послане з небес,
Народу слугувати – його сенс,
Як ворогу прислужить – то загине.

СОНЕТ 57

Дивлюся з розцяцькованих вітрин
На перехожих літом і зимою.
Якщо і сумно тут мені порою,
То це лише моєї долі кпин.
Не відаю ні митей, ні хвилин,
І ні до кого в мене справ немає,
Мій світ маленький навпіл розриває
Асфальту і бетону сірий клин.
Але усе це байдуже мені –
Постійно в елегантному вбранні
Стою отут, неначе на сторожі.
Краси моєї не здолає час.
Я манекен, і що мені до вас?
Ви ж прагнете на мене бути схожі.

СОНЕТ 58

Вже марить холодами височінь,
Роса, здається, обпікає пальці,
І сонця золоті протуберанці
Ховаються за хмарами у тінь.
Упало небо в річки глибочінь,
Вервечку журавлів скупавши в ньому.
Стою посеред осені огрому,
Вдивляюся в безкраю голубінь.
Давно в садах обірвано плоди,
Кружляє жовте листя край води.
Ах, нині для душі таке роздолля.
Повірте, я далеко не поет,
Маленький крам – чи вірш, чи то сонет
Мені подарувала просто доля.

СОНЕТ 59

Ходи зі мною в мій казковий край -
Отих дитячих і щасливих років,
Де барвами іскриться водограй,
Та в прірви скелі дивляться високі.
Там сни забуті бродять по лісах,
Заплівши квіти в довгі трави – гриви,
Гойдаються тумани у ярах,
Й вітри літають по широких нивах.
Усе так само, як було колись,
Лише стежки барвінками сплелись
І загубились під торішнім листом.
Якщо колись на травах молодих
Ти віднайдеши сліди маленьких ніг –
То слід мого далекого дитинства.

СОНЕТ 60

Розбилось небо на дрібні осколки,
Вже птиці подалися за моря,
В садах опале листя догоря,
З вітрами вперто грає в недововки.
А ті колючі, мов соснові голки,
Не заховатимуть обличчя, ані рук...
Деся пострілу далекий чути звук,
Й лягає палець на курок двостволки.
Промокнувши до ниточки отак,
Зайти у хату, скинувши рюкзак,
Рушниця з патронташем на підлозі.
Мисливське щастя – простір без кінця.
Йому лиш таїна відома ця,
Як п'яно забуватись у знеможі.

СОНЕТ 61

Ах, як було багато сподівань,
Надій і мрій, що так і не здійснились.
Вони мені неначе б то приснились
У весняну, блакитноооку рань.
Я розгубив усе, що тільки міг,
Та на папері залишились рими.
Вони упали строфами дрібними,
Мов зранені птахи на чистий сніг.
Їм холодно і сумно, як мені,
Але колись настануть теплі дні,
І їх чиясь душа іще зігріє.
А що залишиш після себе ти
Серед розчарувань і самоти,
Коли тебе останні зрадять мрії?

СОНЕТ 62

Зловила річка сонця філіграні,
Вітри росу обтрушують із лип,
Мені листок до чобота прилип –
Сьогодні ми із ним на полюванні.
Здається, я у нього у пошані,
Й мені, як друга, теж його шкода.
Ночами зашерхає вже вода –
У цьому році приморозки ранні.
Розбудить тишу крил знайомий свист
І стрепенеться пожовтілий лист,
Пройнявшись болем зраненої пташки.
Несу його додому у руці,
Навмисно оминаю кожну ціль,
Нехай не буде нині йому важко.

СОНЕТ 63

Я в спогадах вертаюся назад –
Туди, край лісу, де стояла хата...
Кругом трава буяла неприм'ята
Та квітнув навесні старезний сад.
Тепер нічого там уже нема.
Не стало саду, ні старої хати.
І навіть того місця не впізнати –
Усе снігами замела зима.
Лиш тільки пам'ять досі ще жива,
Вона болить, як рана ножова,
Стоїть весь час, неначе на сторожі.
У снах я повертаюся назад –
В той весняний, далекий зорепад.
Але нічого там знайти не можу.

СОНЕТ 64

Тремчу на вітрі, мов осінній лист,
Хоч зараз літо у самім зеніті.
Осколки строф збираю я по світу,
Душею щедро напуваю хист.
Бо слово без душі то є ніщо –
Порожній звук і той слабкий занадто.
Вкладу у нього трішечки таланту,
Мені б воно дзвеніло тільки щоб.
Його ніколи не покриє цвіль,
Воно у людським серці гоїть біль,
А ще буває гострим, як рапіра.
Неначе у вінок дрібні квітки,
Вплітаю в храм поезії рядки
І поклоняюсь генію Шекспіра.

СОНЕТ 65

Я нині сам на острові прощання
Вслухаюся в птахів знайомий крик.
Мені здається, я до нього звик,
Бо в цьому році осінь дуже рання.
Вона собою все заповонила,
Немає в неї ні кінця, ні дна.
Яка блакитна неба глибина,
Я б в ній розтанув, якби мав я крила.
Співаю тишу з вересня долонь,
Горить в саду запалений вогонь,
Вітрами, що прилинули здалека.
Десь там, скраєчку літа, на стерні,
Збираючи краплини теплих днів,
Ще на одній нозі стоїть лелека.

СОНЕТ 66

Мій давній друже, нині я хворію
Роями надокучливих думок.
Немов нитки, сотаю їх в клубок
І на долонях, як дитя лелію.
Збираючи метафори ночами,
Давно вже перегіклі, як полин.
Вдивляюся в небес ультрамарин,
У вись лечу за журавлів ключами.
Тепер шукати марно поміж трав
Те, що давно вже листопад забрав.
Віконницями вітер сонно грима.
Стискаю вічність у єдину мить,
Хай череп мій ще трішки поболить,
Поки я віднайду у ньому рими.

СОНЕТ 67

В саду моєму сумно зараз досить,
Гілки над головою заплелись.
Здається, все це вже було колись,
Далекий спогад гіркоту приносить.
Птахи повідлітали вже за море,
Порожні гнізда колисає сум.
Закутавшись в барвисту тогу дум,
Повільно догоряють осокори.
Здається, все приречене до страти,
Але йому не хочеться вмирати.
Кружляє лист наперекір вітрам.
Згоряє світ цей, досі незгоримий,
Я нині осінь виплачу у рими,
Щоб завтра стало веселіше вам.

СОНЕТ 68

«Всьому свій час, – повів колись мудрець, –
Час розкидати і збирати каміння,
Час темноти і світлий час прозріння, –
Все має свій початок і кінець».
Сьогодні ти веселий ще поки,
Та доля гра з тобою в гру без правил.
Їй байдуже, чи лівий ти, чи правий,
Тож завтра може статись навпаки.
Навчить тебе біда жебракувати,
Підеш один від хати і до хати.
Зневажений, в печалі та журбі,
Все поміняєш – погляди і звички,
І буде тобі старість за сестричку,
І станеш тягарем ти сам собі.

СОНЕТ 69

О, як давно згоріло тепле літо.
Рясніє над обривом стиглий глід
Останнє листя опадає з віт,
Кружляють ним вітри несамовито.
Над обрієм важкі нависли хмари.
Метеликом барвистим уночі
Розгойдується полум'я свічі,
По стінах тіні бродять, як примари.
Душа по вінця сумом налилась,
Мені її розвеселити – зась.
Думки снуються сірі і невтішні.
Суцільна смуга із самих невдач,
І на душі так гірко, що хоч плач.
Мабуть, не допоможе і Всевишній.

СОНЕТ 70

Як холодно в оцій самотині,
Стаю поволі жовтим сухоцвітом.
Сьогодні не шкодую вже за літом,
Бо все збагнуть судилося мені.
Не зупинить років шалений біг,
Осінній тлін нікому не здолати.
Ми роджені для того, щоб зів'яти,
Себе природі кинувши до ніг.
Оця розлука, Боже, як гірчить,
Ключ журавлів у небі десь ячить,
Тривогою так напуває груди.
Дивлюсь в минуле через призму літ,
Стираю із чола солоний піт,
Гірка сльоза хай на щоці побуде.

СОНЕТ 71

Спиваю сірий сум посеред ночі,
Волосожар виблискує в імлі.
Ховаються в безлистому гіллі
Огидні та холодні поторочі.
На тисячі шматків розбиті сни,
Десь там, далеко, загубились мрії.
Туманами розвіялись надії,
Вони не дочекалися весни.
Раніше я лиш тільки ними жив,
Мов найціннішим скарбом дорожив,
Оберігав у серці їх недремно.
Тепер усе поділося кудись,
На те, що знов повернеться колись,
Сьогодні сподіватися даремно.

СОНЕТ 72

Багато літ блукаючи по світу,
Купаю босі ноги у росі.
Тепер я сивим став уже зовсім,
Білішим навіть весняного цвіту.
Коли зима потоне у завіях,
Мене це не злякає ні на мить.
Я посохом зумію шлях пробить,
Лиш він моя опора і надія.
Іду – бреду, ході нема кінця,
Холодний піт стираю із лица.
Вітрами осоружно вічність грима.
І безкінечне плетиво доріг
Мені покійрно стелиться до ніг,
Бо перепон нема для пілігрима.

СОНЕТ 73

Думки снуються, ніби павутина,
Обволікають мозок мій повільно.
Я почуваюсь тут зовсім невільно,
Немов чужа, непрохана людина.
Неквалітно час у цьому царстві лине,
Здається, все впадає в забуття.
Хапаюся безсило за життя,
А жити залишаються хвилини.
Я хочу спати, тільки де той сон,
Коли зима взяла усе в полон.
На флейті вітер грає гами Гріга.
Зійшла вже нині осінь нанівець.
Короткий день, блідий неначе мрець,
Лежить на білім савані зі снігу.

СОНЕТ 74

Невпинно пам'ять сторінки гортає,
Блукає ніч по закутках осель.
І сум липкий та чорний, наче сель,
В забуте хвору душу повертає.
Збагнути часом я не маю сили,
Чи то було, чи снилося мені.
Летять, як і колись, невпинно дні,
Лише в політ усіх не запросили.
Дороги наші раптом розійшлись.
А ми були знайомими колись,
Та вічність узяла вас дуже рано.
Квітками і травною заросли
Могили ваші. Ви ж бо – як посли,
З минулого приходите неждано.

СОНЕТ 75

Із відчаю вінки сплітаю нині,
Квіток шукати тут уже дарма.
Вологий холод до кісток пройма,
Роса стіка на землю по краплині.
Блукає сірий ранок у долині,
Розлуками і полином пропах.
Покинутий всіма сумує птах,
Ще вигляда вервечки журавлині.
Отак повільно осінь догоряє,
Ні друга, ані недруга немає.
Ти і душа – ви нині тільки вдвох.
Кричи, гукай – ніхто вас не почує,
Навколо сіра каламуть чатує
Та цілий Всесвіт з болю і тривоги.

СОНЕТ 76

Стара хатина, дах сніпками вкритий,
Ніколи час її не шкодував.
Солому тут і там повиривав
Зі стріхи буревій несамовитий.
Прокинеться росою ранок вмитий,
Візьмуться з днем за руки, та й підуть
До озера, де тихі сні пливуть
У місяця пощербленім кориті.
Ніколи там дощі не знали ліку,
Напевно, все було так споконвіку.
Кругом туман гойдається важкий.
І тільки сум не хоче спочивати,
Ночами часто бродить коло хати,
Шука давно загублені стежки.

СОНЕТИ 77

Класифікую всі людські чуття,
Інстинкти відокремити не можу.
Я виправдань для себе не знаходжу,
Стараюся збагнути сенс життя.
Людину й душу – їх не розділити,
Напевно, так схотів зробити Бог.
Вони собі живуть завжди удвох,
А совість – інше, що там говорити.
Зітерши грані поміж днем і ніччю,
Людина нею, мов якоюсь річчю,
Користуватись вміє крадькома.
Навчилася так вправно жонглювати,
Вправніше – як її не так багато,
Але найкраще – як зовсім нема.

СОНЕТИ 78

Росу співають навісні вітри,
Пожовклими очеретами дзвонять.
Дощу важкі краплини хмари ронять
І виснуть шматтям порваних вітрил.
Волога хвоя тягнеться до рук
Нагадуванням спаленого літа.
Земля, недавно сонцем обігріта,
Уже, здається, звикла до розлук.
Горить на вітрі висохла трава,
У вибалках криниця ледь жива,
Ховає вранці зорі у цямрині.
Лелечий сум повітря напоїв,
Кружляють листя впалого рої.
Як холодно в цій жовтій хуртовині.

СОНЕТ 79

Я розгортаю спогадів сувій,
В минуле поринаю з головою.
Лишаюсь наодинці сам з собою,
Утікши від загублених надій.
Душа неначе зовсім спорожніла,
Не відаю, чому така сумна.
Здається, відцуралася вона
Від власного спотвореного тіла.
Не тягнеться ніколи до пера,
Окутала її липка хандра,
На мене часто дивиться вороже.
За вікнами ридають небеса,
Я так давно нічого не писав,
Напевно, більше рим знайти не можу.

СОНЕТ 80

Хто і коли вас навчив так жити,
Служителі безпринципних ідей?
Ви за рахунок більшості людей
Існуєте, неначе паразити.
Та вам цього здається недоволі,
Ще хочете акторства, далєбі.
Тож граєте для себе і собі
Старі, усім давно знайомі ролі.
Йдете до церкви, молитесь ревно,
Поклони відбиваєте доземно,
Вже й бачите себе «на небесі».
Такі покірні і богобоязні,
Придивишся – звичайні тобі блазні.
Отак в лукавстві згинете усі.

СОНЕТ 81

Осінньою негожою порою
Рве вітер птиць вервечки угорі.
Знайомі фуґи грає в димарі,
Захоплює мене цією грою.
Моя душа не відає спокою
І спогадам отим немає дна.
Яка навколо чорна глибина,
Здається, що тону в ній з головою.
Холодної зажуреної ночі
Я важко закриваю свої очі,
Вслухаюся в далекий дзвін підків.
Ще наздогнати в сні когось беруся,
Із сьогодення у минуле рвуся,
Шукаю там змарнованих років.

СОНЕТ 82

В. Гюґо «Людина, яка сміється».

Навіщо ті оздоблені палати
Без карликів, що вміють розсмішить?
Вельмож придворних в дурні щоб пошить,
Король своїх повинен блазнів мати.
Спотворених облич весела маска,
Скаліченого тіла не шкода.
Нікому не болить чужа біда.
Танцюйте, грайте, тіштеся, будь ласка,
Компрачікоси – доль чужих ловці.
У капітана досі на руці
Лежить медуза, мокра і зелена.
Гойда вітрильник сивий океан,
Віктор Гюґо дописує роман.
Сміється час усмішкою Гуінплена.

СОНЕТ 83

Я зірваним листком здаюся нині,
Сумні думки роються в голові.
На жовклій, вкритій росами траві
Пасу вологу тишу по долині.
Сади вдяглися в шати благородні,
Повільно догоряючи в огні.
Сховали в пам'ять найтепліші дні,
Бо не знайти їх більше тут сьогодні.
Туманами встеляючи луги,
Господарює осінь навкруги.
Вона ночами схожа на сновиду.
Птахів повиганявши до пори,
Збираються з негодами вітри
По літечку відправить панахиду.

СОНЕТ 84

Гойдає вітер гнізд порожніх тишу,
Минає час в холодній самоті.
Обривки строф на листі золотім,
Поки вони ще тліють, я допишу.
Не відаю, куди тоді полину,
На небі – ані місяця, ні зір.
Під вікнами рудий блукає звір,
Він знов до мене проситься в хатину.
Настільна лампа тьмяно так горить,
Я прозріваю за єдину мить,
Беру перо гостріше, аніж бритва.
Знов ріжу вени хворої душі,
І на папір хай капають вірші –
Вони моє спасіння і молитва.

СОНЕТ 85

І. Франко «Зів'яле листя»

Як нині важко в самоті німій,
Рука перо тримати вже не хоче.
Між скелями гірський потік регоче,
Гори, моя душе, страждай і млій.
Об Бескид розбиваючи надії,
Я по крутих стежках невтомно брів.
Вогонь, що в кузні батьковій горів,
Тепер в мені лиш іскоркою тліє.
Незатишно і холодно вночі,
Стікає крапля воску по свічі,
Немов сльоза найперша та остання.
« Зів'яле листя », тільки три жмутки.
Лягають на папір сумні рядки
Обманутого долею кохання.

СОНЕТ 86

І знов мені не спалося до ранку,
У голові снувався рій думок.
Старезний клен до ниточки промок,
Гойдає вітер на вікні фіранку.
Згоріло літо аж занадто швидко,
Було у нього стільки всяких див.
Немов би вчора хтось його спалив,
Ще пахне димом крізь розбиту шибку.
В саду господарює листожар,
Спішать кудись отари сірі хмар,
Торкаючись тополі до верхівки.
Поезії осінньої мотив.
Дощ цвяхами свинцевими прибив
Дукати листя просто до бруківки.

СОНЕТ 87

Л. Українка «Лісова пісня»

Мій краю любий, дорога Волине:
В лісах правічних – гойдалки із віт,
Гойдається на них казковий світ,
Думками я завжди до тебе лину.
Так хочеться поїхати додому,
Там досі все до крапельки моє,
Та жаль, важка хвороба не дає,
Немає сили побороти втому.
Я знаю: не вернуся вже з двобою,
Але моя душа завжди з тобою,
Вона дзвенить, як пісня лісова.
Лукаш для Мавки грає на сопілці,
У дядька Лева затишно в домівці.
Та вже зима снігами все вкрива.

СОНЕТ 88

Я нині повертаюся до краю,
Де над житами голубіла вись.
Як легко там було мені колись.
Мов книгу, власні спогади гортаю.
В мені живуть лісів зелені крони,
Високі скелі, плетиво ожин,
У світі, де здаюся я чужим,
За вікнами біжать кудись перони,
На стиках ледь гойдається вагон,
Сни не беруть мене у свій полон.
Мені сьогодні невимовно гірко.
Стою до ранку в тамбурі один,
Мій мозок вже туманить нікотин,
Цигарка гасне в пальцях, наче зірка.

СОНЕТ 89

І. Гнатюк «Нове літочислення»

Земля колимська негостинна дуже,
На вікнах грати, мури кам'яні,
Та нині все це байдуже мені,
Бо я невиліковно занедужав.
В бараку морок, як скінчиться зміна,
Заходжу, наче тіло без душі.
Де взяти сили на оті вірші,
Що не дозволять впасти на коліна?
Лиш поночі молюся тихо Богу,
Тут не повинно згинуті нічого,
Ростком на скелі пам'ять проросте.
Сухоти роздирають мої груди,
Я знаю: скоро вже мене не буде,
Та буде слово – вічне і святе.

СОНЕТ 90

Сьогодні я з собою сам-на-сам,
Впилися пальці в скроні аж до болю.
Нещирості до себе не дозволю
Й себе їй на поталу не віддам.
По вінця серце щемом налилось.
Мені не спиться, що вже тут подієш,
Можливо, ти мене не зрозумієш,
Як я тоді не розумів когось.
До букви букву щільно притираю,
За кожне слово сам відповідаю,
Зі мною рими грають «в піддавки».
Холодний вітер за вікном регоче,
Я нині лиш один посеред ночі
На спис пера нанизую думки.

СОНЕТ 91

Серпневий день достиглим пахне плодом,
Дива тай годі, що не говоріть.
Вже клен листок пофарбував у мідь,
Дим з картоплиння котиться городом.
Лунає пісня перепела в просі,
Така його мелодія дзвінка,
Напевно, перепілку він шука,
Чи колеться стерня у ноги босі.
Збираю літо в жменю по краплині,
У заводях, в зеленім жабурині
Вода прогріта до самого дна.
Стоїть самотня чапля край болота,
Сьогодні в неї лиш одна турбота –
Рахує дні до осені вона.

СОНЕТ 92

Перо стискаю пальцями до болю,
Слова потрібні силюся знайти.
Поезію я хочу запрягти,
Але знущатись з неї не дозволю.
Неначе б то у вирій відлітаю,
До відчаю стискає груди щем.
Свої думки записую дощем,
У них дзвінкі метафори вплітаю.
Що строфи ці занадто вже сумні,
Напевно, так судилося мені –
Збирати рими найхворобливіші.
Душа, щоб не черствіла ні на мить
І пам'ятала, як бува болить, –
Хай на папері кровоточать вірші.

СОНЕТ 93

Пливуть мої літа до небокраю,
Як те вербове листя восени.
Вони іще в мої приходять сни,
Хоч я на них ніколи не чекаю.
Нехай собі за овидом блукають,
Все, врешті-решт, марнота із марнот.
Багато в цім житті було турбот,
Які сьогодні вартості не мають.
Купає ранок зорі у росі.
Я збайдужів, здається, вже зовсім,
Не тільки до чужих – до власних рішень.
Лише птахів невідлетілих сум
Та осені печальної красу
З роками відчуваю все гостріше.

СОНЕТ 94

Ми заблукали в осені давно,
Ніколи літа не було, здається.
З морозами холодний вітер б'ється,
Всю ніч до мене стука у вікно.
Покинула гніздо остання пташка,
Взяв листопад усе в полон зажур
І небо, наче сірий абажур,
Нависло над полями дуже важко.
Ледь землю запорошили сніги,
Тут все повимерзало до ноги,
Навколо тільки мертві панорами.
Неквално вранці вийдеш за поріг,
Шпилі бурульок провисають з стріх,
Неначе перекинуті вниз храми.

СОНЕТ 95

Пора прощань пропахла полянами,
Пожовкле листя опадає з крон.
Дивлюсь на сум заплаканих вікон,
До болю рідне є щось поміж нами.
Птахи за море, у далекий край,
Під хмарами ключами онде линуть.
Ще день чи два – і нас вони покинуть,
Ти до весни їх більше не чекай.
В саду неквапно осінь п'є дощі,
Блукає вечір в мокрому плащі,
Додолу опустивши сірі очі.
Всього лиш за одну-єдину мить
Промінчик сонця зовсім догорить
І все покриє чорний морок ночі.

СОНЕТ 96

Напевно, споконвіку так ведеться:
Неписаних законів не збагнеш.
Задумайся над тим, як ти живеш,
Бо за усе платити доведеться.
Історія не вміє пробачати
І час розплати завжди настає.
Їй байдуже, ким був ти, а чи є,
Вона лиш правду виставить на чати.
Були Пілати і були Ісуси,
Хтось катував, а хтось вмирати мусив.
І так уже багато тисяч літ.
Та кожного за Божим повелінням
Оцінять всі майбутні покоління,
Хто і який лишив по собі слід.

СОНЕТ 97

Як день закінчить всі свої турботи
Та й упаде на землю тепла ніч,
Запалить небо міради свіч,
Присяду я вікна свого навпроти.
Завмерши так, дивитимуся доти,
Поки не згасне зіронька одна,
Прийде до неї мить ота страшна,
Коли не сила смерть їй побороти.
До сходу сонця постараюсь встати,
Піду неквапно попід сонні хати
(Нехай ще спочивають косарі).
А як навколо зароситься поле,
Напевно, не знайду я вже ніколи
Отого праху вмерлої зорі.

СОНЕТ 98

Цей вічний присмак осені навколо,
Лісів отих, що тут росли колись,
Та ще густа ультрамарину вись,
Де мідний місяць вигнувся півколом.
Як тут сьогодні порожньо і голо,
Луна десь відлетіла вдалину.
Лише смичком сухого полину
На струнах ночі вітер грає соло.
Забуту пісню – хто її співав?
Ходив отут серед високих трав?
Чи рвав спориш біля старої хати?
То пам'ять, проганяючи мару,
Придумала мені солодку гру –
Спасіння у минулому шукати.

СОНЕТ 99

Як ніч посеред листяних завій
Густим туманом вкриє край обніжка,
Я падаю знесилено на ліжко,
І спогади злітаються, мов рій.
А як було багато в мене мрій –
Вони zostались у старенькій хаті:
Колись такі веселі і крилаті,
Ледь животіють в пам'яті моїй.
То перелітнім птахом по світах
Чи перекотиполем по степах...
Здається, часу не було збагнути:
Той, хто назавжди кидає свій дім –
Частинку серця залишає в нім.
По-іншому не може навіть бути.

СОНЕТ 100

Вона прийшла крізь холоднечу зим,
Вся скупана сріблястою росюю.
Напевно, також скучила за мною,
Не за таким, як є, а молодим.
Своїм волоссям сонячно-рудим
До мене доторкнулася звабливо,
І сталося якесь на світі диво –
Всі холоди розвіялись, як дим.
Немов розлук ніколи й не було,
По тілу розіллялося тепло,
А небо в ранки вихлюпнуло просинь.
Хай ніч її морозами ляка,
Бо ще вона наївна і гірка,
Та не гіркіша все-таки за осінь.

СОНЕТИ 101

Братові Михайлові Шушкевичу

Світ розчахнувся на «тепер» й «колись»,
Пірнув у невідомість з головою,
Щоб завтра все гаразд було з тобою,
Ти тільки щиро Богу помолись.
Хоч навкруги така ж блакитна вись,
Та ми занадто помінялись нині:
Відходимо в минуле по краплині,
Тож на останнім кроці не спіткнись.
Лиш подумки вертайся в рідний край,
Де загубився твій маленький рай –
Його на мапі годі відшукати...
Пройдуть роки, немов єдина мить,
Навколо ліс там знову зашумить,
І вкотре стане вічності на чати.

СОНЕТИ 102

Ніч, як мара, холодна і німа,
Здається, скоро закінчиться має.
Навколо вітер листя замітає –
У нього справи іншої нема.
Промоклий сірий ранок крадькома
Приходить, я давно його чекаю:
Зненацька обрій забарвився скраю,
Та на тепло надіятись дарма.
Обжиті залишаючи оселі,
Рвучи на клапті хмар сумні пастелі,
Ключ журавлів від холоду втіка.
Вже під дощами почорніли ниви,
Мої птахи знесилені, куди ви?
Чужа земля, немов полин, гірка.

СОНЕТ 103

Дощі з вікон змивають сірий сум,
Стежинами біжать брудні потічки,
Здається, до самісінької річки,
Де мокнуть верби в тишині задум.
І тільки вітер, часом, як на глум,
Прокинувшись у глибочезній балці,
Спече тобі замерзлі пучки пальців
Раптово, наче електричний струм,
Та й полетить, не чуючи вини,
Тож спробуй-но його наздожени
(Так може довго гратися з тобою)...
Він поки що господар тут кругом,
Хіба мороз ударить батогом,
Бо до зими подати вже рукою.

СОНЕТ 104

Спіймаю сірий день неначе мишу,
Під циркуль неба сонце обведу,
Блакитні фарби в жменях розведу –
Нічого нефарбованим не лишу.
Птахів покличу, хай розбудять тишу,
Бо ген зима за обрій утекла.
Зігрію весну подихом тепла
І вже її до літа не залишу...
Малому ще хотілося мені
Піти за нею у червневі дні,
Де вітер сипав черешневим градом.
Та раптом все розвіялось, як дим,
Промінчик сонця, зайчиком рудим,
Неквалпно перебіг осіннім садом.

СОНЕТ 105

Як швидко відсвілили полини
І відпоїли гіркотою простір!
Вже човники листочків з далени
Пливуть по річці, до негоди в гості.
Нічної, запізнілої пори
Старенька хвіртка скрипне винувато.
Ще у вікно постукають вітри,
Попросяться, щоб тут заночувати.
Так рясно позолоту сипле клен
Понад полями, високо, аж ген,
Лелеки будять неозору просинь.
Стискаючи до щему нам серця,
Із долею змирившись до кінця,
Недопалком цигарки тліє осінь.

СОНЕТ 106

Не дорікну нічим тобі ніколи,
Бо вже, здається, звикнув до образ.
Моя незграбна і примхлива доле,
Мене ти рятувала кожен раз.
І відміряла завжди повну мірку
(Бо що там половиночки дрібні)
Усяк бувало: солодко і гірко,
І чорними ставали білі дні.
Та час уміє рубцювати рани,
Байдужий до похвал і до догани,
Над вічністю, як тінню промайне.
Усе минуло і усе минеться,
Нехай недоля часом насміється,
Аби лиш ти не зрадила мене.

СОНЕТ 107

Промокла ніч гойдається над містом,
Ридає вітер, наче немовля,
Свинцеві хмари гонить іздала,
Кружляє по асфальту падолистом,
Зривається в яру протяжним свистом.
Навколо темінь, наче б то мара,
Дощі холодні ллються, мов з відра,
Краплини їхні важчі за намисто.
І барабанять по вікну вони,
Від мене вкотре відганяють сни.
Настільна лампа світиться навпроти.
Рядки римую – нащо і кому?
Епоху цю байдужу та німу
Не розбудити і не побороти.

СОНЕТ 108

Доньці Оксані

Твої сліди в засніженому парку.
О, як же все оте було давно!
У пляшці недопите ще вино,
Забулися на тумбочці заварку.
Весь вечір говорили про Петрарку,
Шекспіра з Гете згадували теж,
Здавалось, балачкам не було меж,
Хтось кинув недопалену цигарку.
Чи геніальний Блок, чи Маяковський,
Чи Пастернак, чи Стус, чи Вінграновський?
Хто є взірцем поезії цієї?
Зайшли знайомі прямо із морозу,
Усі раптово перейшли на прозу
І зупинились на Хемінгуейі.

СОНЕТИ 109

Край вічності над прірвою стою,
Біжать роки, немов степами коні,
Читаю долю по віків долоні,
Шукаю в небі зіроньку свою.
Кружляючи в безодні на краю,
Ми за життя чіпляємось щосили,
Дарма, що злидні часто нас косили,
Хоч інші проживали, як в раю.
Один все спотикався та ішов,
А інший вниз котився стрімголов,
Бо що подієш – люди не Атланти.
Але душі пекучий біль і щем
Навчись ховать під міміки плащем –
Оволодій вершиною таланту.

СОНЕТИ 110

Кругом горить напівжива трава,
Дрімає горобина у намисті,
І ранок висипає з рукава
Малі листочки жовто-золотисті.
Вода прозора, нібито скляна,
Відбилася у ній хмарина кожна.
Невже у цьому є чиясь вина,
Що літа більше тут знайти не можна?
Уже птахів притихли голоси
Й метелик, заховавшись від роси,
Шука тепла на осені палітрі.
Куди б ти не пішов, собі затам:
Цей мокрий день сіреньким зайченням
Увесь тремтить на порваному вітрі.

СОНЕТ 111

Вони брели крізь мертво безгоміння
Повільно в нетрях ночі, мов сліпці.
Та він прийшов із факелом в руці,
Щоб дати їм свободу і прозоріння.
І за богів свавільних повелінням
До скелі був прикутий назавжди.
Лиш лютий птах все прилітав туди,
Аби упитись кров'ю до сп'яніння.
Боги величні, сильні та жорстокі,
Вас проковтнула чорна прірва років,
У пам'яті ж зостався Прометей,
А ви – божки бездарні ще й лукаві,
Загрузнувши у чварах і неславі,
Що доброго зробили для людей?

СОНЕТ 112

Здається, серпня зовсім не було,
Хіба лиш де-не-де стерніє нива.
З-за хмари сонце вигляда ліниво,
Ховаючи у затінки тепло.
Рудого листя всюди намело,
Старий лелека задивився в небо.
Йому летить до вирію вже треба,
Але болить поранене крило.
Ми з ним посеред осені уже.
Як вітер клена жовтого стриже,
Рідіє на очах його чуприна.
Згоріли до останку теплі дні,
Сумує сад в строкатому вбранні,
Напевно, в нього є на те причина.

СОНЕТ 13

Ппульсує над Землею сивий час,
А ми його матерія, та й годі.
Існуємо при будь-якій погоді,
Як ті, що існували вже до нас.
О, як же легко виліпити з мас
Слуг і лакеїв, щоб могли служити,
Лиш ідола потрібно їм створити, –
І це уже вдавалося не раз.
Колонами ідуть німі раби,
Устами доторкнутися аби
Тирана закривавлених пантофель.
А над усім, що діється довкруг,
Невігластва людського вірний друг,
Регоче знахабнілий Мефістофель.

СОНЕТ 114

Яка німа і сіра далечінь,
Навколо тільки порожнеча гола,
Іржаве сонце вигляне спроквола,
Накинувши на плесо хмари тінь.
Листкам опалим ворухитись лінь
(Бо сплять вітри в стерні, сколовши ноги).
Воно лежить покірно край дороги
І знає, що його чекає глін.
За вікнами блукає ніч сумна,
Така глибока, що не має дна.
Холодна тиша навіває втому.
Поля дощів по вінця напились,
Останні птиці будять мокру висьь.
Хто знає, чи повернуться додому.

СОНЕТ 115

Коли багряні шати скине сад
Й від холоду його затерпне тіло,
Тоді вже не повернуться назад
Ні та весна, ні літо, що згоріло.
І відридають за вікном дощі,
І листя до останку спопеліє,
І час, мов камінь, пущений з праці,
Розіб'є на осколки наші мрії.
І доля вкотре покепкує з нас,
Як перелітний птах, останній раз
Махне крильми десь на краєчку неба.
І ми з тобою станемо чужі,
І там, за листопадом, на межі,
Зима завіє спогади про тебе.

СОНЕТ 116

Збігає час уперто і нестримно,
Міняючи і погляди, і смак,
До цього нам не звикнути ніяк,
Коли зима пече, а літом зимно.
І на душі стає тоді полинно,
Здається, перегіркла кожна мить.
Бо щось тебе з середини гнітить,
Хоч ніби й почувашся невинно.
Якесь навколо сіре безгоміння,
Немов дримає ціле покоління.
Кричи, гукай – епоха як німа.
Де ви герої – щирі й благородні,
Що на безумство здатні ще сьогодні?
Невже Ікар загинув задарма?

ГОРОБИНОВІ БРОСТІ

Вірші

* * *

П'є ніч дощі із почорнілих стріх,
Роззута осінь бродить сонним парком.
Вона дотліє скоро, як цигарка,
Та й упаде на землю перший сніг.

У небі, над мереживом доріг,
Тремтить зоря, ніким не обігріта,
І в срібну упряж бабиного літа
Край поля вітер будяка застріг.

* * *

Як легко в Бога замолити гріх,
Лиш треба індульгенцію купити.
А їх у церкві вистачить на всіх,
Чому б тоді і далі не грішити?

Кров на сорочку з рани проступала
(Тирани добре знають свою справу).
Горить Ян Гус, прикутий до стовпа,
І Папа посміхається лукаво.

* * *

Згоряє день в калиновім вогні,
Птахи не скоро вернуться додому.
Притихлий ліс чорніє в далині,
Здається, морок заховався в ньому.

Зів'ялі трави впали на стежки,
Гілки дерев міцні і мозолисті.
Йде листопад холодний та важкий
І білий хвіст зими ховає в листі.

* * *

Віддзвеніли пташині оркестри,
Та не скоро ще ляжуть сніги.
Бродить з пензлями жовтень-маестро
І фарбує усе навкруги.

Помаранчі насипле на клени,
На дуби бризне охрою враз.
Лише сосни залишить зелені,
Наче спогади літа для нас.

* * *

Порожня хата, день осінній,
Пече вогнем горобина.
Спить вітер на торішнім сіні,
Біля розбитого вікна.

Присіли на пеньок опеньки,
І пахне солодко трава,
Й холодний дощ у дах старенький
Весь вечір цвяхи забива.

* * *

Ці прохолодно-золотаві дні
І терники, що мають очі сині,
І крик птахів у сірій вишині,
І звір рудий блукає по долині.

Вітри всю ніч шепочуться про щось,
Зриваючи останні шати з клена.
Гілки у вікнах – то рогатий лось
Уранці нині завітав до мене.

* * *

Дощі нарешті скінчились таки,
Струмками відшуміли у долині.
Бродили вчора по ріллі граки,
День ясним обіцяє бути нині.

Я смуток свій до крапельки спалю,
У цій рудовогнистій дуба кроні.
Можливо, ще до вечора зловлю
Окрайчик сонця у свої долоні.

* * *

Зима на вітрі в'яже білу свиту,
Все засипає снігом як на зло.
Не видно ані просвітку, ні світу,
Кругом захурделило, замело.

А я живу посеред жовтня досі,
Мені єдиним другом став листок.
Та ще вірші про рудокосу осінь,
Промоклу і промерзлу до кісток.

* * *

Багато літ навпомацки бреду,
Свою шукаю стежку, але де там...
Відомо, що її я не знайду,
Куди поткнусь – кругом одні тенета.

Душе змарніла, пошуки облич,
Даремно за минулим жалкувати.
Тепер потрібно слідкувати лиш,
Аби чужих стежок не затоптати.

* * *

Сьогодні я немов січневий сад
(Не той, що був улітку, на Купала).
Хоч за вікном ще тільки листопад,
Та вже мені зима на скроні впала.

Волосся щедро припорошив сніг
І холодом торкається до тіла.
Вернувся би, але нема доріг,
На сотні миль лиш порожнеча біла.

* * *

Усюдисущий, неблаганний час
Перегортає вічності скрижалі.
Він завжди зверхньо ставиться до нас,
Зухвалий цинік – ані крихти жалю.

Й метелик, що на полум'я летить,
Ось-ось загине, обпаливши крильця.
І мудрий старець, що помре за мить,
Для нього, ну скажіть, яка різниця?

* * *

Сльоза дощу повільно, як на зло,
По шибці збігла і росою стала.
Сьогодні знов тобі не повезло,
Таке, здається, часто вже бувало.

І буде ще не раз, та треба жить
(Поглянь, як сонце квітне над землею).
Хто долю не зумів перехитрити,
Той мусить примиритися із нею.

* * *

У тім краю давно нема нічого,
Озерні плеса поховали сни.
Вночі, буває, місяць мідним рогом
Торкнеться крон дуплявої сосни.

Та ще старий лелека аж до рання
Стоятиме в задумі край води,
Утративши останні сподівання
На те, що знов повернеться сюди.

* * *

Малюю ніч – без просвітку шістьма,
За вікнами не видно навіть саду.
Здається, недалеко вже зима,
Бо нині середина листопада.

Десь вітер в очеретяні свистки
Насвистує мелодію на ганку,
Мов списаного зошита листки,
Перегорну своє життя до ранку.

* * *

Сплітає вічність зірні брости,
Спресовуючи кожну мить.
Галактики, що рвуться в простір,
Ніхто не в змозі зупинить.

І ми років буденну масу
Розмінюємо на життя.
І нам кістляві пальці часу
Листають календар буття.

* * *

На Купала ніч не віда меж
(Це буває лише раз, улітку).
Я в душі язичник нині теж,
Тож піду шукати диво-квітку.

Стануть мені друзями сичі,
Оха й мавок ще з дитинства знаю.
За розквітлу папороть вночі
Вам усе віддам, що тільки маю.

* * *

У кулачки стиснувши рученята,
Немов на бій дитя прийде в цей світ.
І битва, першим криком розпочата,
Триватиме іще десятки літ.

Неквапно час перефарбує скроні
(Від нього не сховаєшся ніде).
І старець вже не кулаки – долоні,
Знесилено на груди покладе.

* * *

Морозна ніч приспала тищу
(Таке буває неспроста).
Вона вірша мені напише
На білім аркуші листа.

Край неба місяць гострим рогом
Перину хмар порвати зміг.
І тінь від ясена старого
Упала на сріблястий сніг.

* * *

Десь у морі, чи то на суші,
Посеред весняної днини,
Розминулися рідні душі
Дві. Всього лише раз єдиний.

Оглянулися, зупинились,
Посміхнулися винувато.
Згодом одна одній приснились,
Та й того було забагато.

* * *

Свої строкаті візерунки
Жбурляє осінь у вікно.
Кому потрібні ці дарунки
Із листя впалого давно?

В копиці складені отави,
Стернею мріє сіножать.
Покірно так, і так яскраво
Лиш літо вміє помирать.

* * *

Старий дідусь, весь білий, наче сніг,
Черешню посадив край живоплоту.
Напевно вже по-іншому не міг –
У вільний час шукав завжди роботу.

Все поливав у спекотливі дні,
Здавалося, що мав невтомні руки.
Пригадую: він вмер в самотині,
Врожай збирали діти та онуки.

* * *

Маленький храм із рим і фраз
Я будувати не перестану.
Якщо мене колись не стане,
То він залишиться для вас.

Відкритим хай стоїть завжди,
Аби не оминали люди.
І не моя вина в тім буде,
Як ви не прийдете туди.

* * *

Крізь голод і бійні криваві
Ми вірили в праведний суд.
А нині живемо в державі,
Де правлять бедлам та абсурд.

Хоча й здобули ми свободу,
Та як це бувало не раз,
Молитись тиранам народу
Ще декому хочеться з вас.

* * *

Дощами відряснів промоклий грудень.
Й напившись каламутної води,
Морозного повітря повні груди
Набрав зненацька ранок молодий.

І випав сніг, якого всі чекали,
І раптом стало біло у вікні,
Неначе навкруги розквітли кали.
Та цвіт їх мертвий, ах, як жаль мені.

* * *

Синь вереснева тепла і хмільна,
Кленове листя ледве що черлене.
Небесна глибочінь не знає дна,
І повний місяць дивиться на мене.

Вдивляюся в небеснимй зореліт,
Слідкую за його коловоротом.
В ярузі вітер, мов старезний дід,
Про щось мені бубнить беззубим ротом.

* * *

Пійте мій, чому сумуєш ти?
Чи може нічку маєш замалу?
Паперу болем списані листи
Розкидані недбало по столу.

Сховав би в душу, але та збагне,
Все зрозуміє за єдину мить.
Вона уперто знає лиш одне –
Що то не вірш, якщо він не болять.

* * *

Згоріло літо і кленова мідь
Уже тремтить на вітрі, у міжвітті.
Нікому не під силу зрозуміть
Всю марноту буття у цьому світі.

Листочки верб, під музику смішну,
Кружляють край дороги в дикім танці.
Лише води краплинка по вікну,
Скотилася сльозою нині вранці.

* * *

Навчися завжди оминати зло,
Для цього треба зовсім небагато.
Лиш друзів не шукай серед багатих,
Щоб ворогів у тебе не було.

Звільнися від набридливих ідей,
Ще утечи від заздроців навали.
Аби тобі у душу не плювали,
Старайся хтивих уникать людей.

* * *

Зі скелець кольорових вітражі
Я викладаю в храмі строф і рим.
Сьогодні попрацюю для душі –
Хай буде в неї веселковий грим.

Можливо, їй він радість принесе,
Прикрасить монотонно-сірі дні.
«Це промені поламані. І все» –
Сумна душа промовила мені.

* * *

Мереживо на білому вікні,
Мороз малює дивні візерунки.
Здається, до кісток промерзли дні,
Й від холоду немає порятунку.

Кругом позамітало всі стежки,
Снігам не видно ні кінця, ні краю.
Крізь ніч іду від себе навпрошки,
А вранці знов до себе шлях шукаю.

* * *

Гай-гай, літа, до вирію, гай-гай,
Бо в серце вже повіяло зимою.
Ще по дорозі заверніть в мій край,
Спитайте, чи сумує він за мною.

Напевно, вже давно не пам'ята,
Забув блакитноокого хлопчину.
До вирію гай-гай, мої літа,
Хай нині я від спогадів спочину.

* * *

Я не принижусь перед вами
І не прогнуся ні на мить.
Ні перед вашими чинами,
Які зуміли ви купить.

Нащо мені зв'язки та блати
І посміхатись вам весь час?
Вже краще йти жебракувати,
Ніж бути схожим на всіх вас.

* * *

Де зустрічі й розлуки кожду мить
Ховає жовтий клен в розлогій кроні –
Зів'ялі квіти, погляд аж болить,
Хтось байдуже залишив на пероні.

Вони мені шепочуть: «Ти не їдь,
Бо вже нема в минулому потреби».
В прокуреному тамбурі стоїть
Забутий згусток пам'яті про тебе.

* * *

З реальності втікаю в невідомість
Галактик дивних і чужих зірок.
Мій мозок витискає всю свідомість,
Від болю залишаючись на крок.

На частки душу рвуть дереворити,
Думки липуча сковує пільма.
Із порожнечі хочу світ створити
І відшукати те, чого нема.

* * *

Повітря ваше затяжке мені,
Пекучий смог роз'ятрює легені.
Немов останні доживаю дні,
Як жовте листя, що тремтить на клені.

А потім вись і голубінь небес,
В густій імлі побачу ледве Землю.
Але допоки я ще не воскрес,
З усім змиряюсь і усе приємлю.

* * *

Навмисно вивільняю душу з тіла,
Ні, я не вмер, це просто сон лише.
«Аби ти на Землі не зачерствіла –
Спіши у вись, крихка моя душе».

Там не існує сили гравітацій
(О, я б туди полинув залюбки).
Щоб серед галактичних аплікацій
Створить свою – небачену поки.

* * *

Грудень до болю в очах
Снігом усе побілів.
Звір у тернових кущах
Гілку зненацька зломив.

Ходиш до вечора аж,
Важчає тіло стократ.
Мріють в степу, як міраж,
Цвинтар і декілька хат.

* * *

Як важко не образитись ні разу
На безлад, у яким живемо ми.
І ти, душе, навчись ковтати образу,
Нерідко запиваючи слізьми.

Пробач усім, ображена безвинно,
Наруги над собою всі забудь.
Бо світ цей, у жорстокості нестримний,
Загине все одно коли-небудь.

* * *

Скрипнуть петлі кованої брами,
Бродять душі в сквериках старих.
Жовте листя зірване вітрами,
Тільки й залишилося для них.

Вкотре я також разом із ними
Тут зими шукаю берегів.
Щоб пробігтись римами сумними
Босоніж по аркушу снігів.

* * *

Замерзлий грудень розігнав дощі,
Снігами перемів усі стежини.
З-під білої накидки на кущі
Ледь червоніють ягоди шипшини.

Тчуть хуртовини срібні килими
Разом з вітрами вперто та завзято.
І на скрижалях сивої зими
Вже рік новий поставить іншу дату.

* * *

Нібито гривасті скакуни
Проскакали по вузькій стежці.
Ах, літа, куди спішать вони?
Тільки стук підків у хворім серці.

Завірюха в скроні намела
Сивини, ну що там говорити.
Босу душу по осколках скла
Більше не примушу я ходити.

* * *

Гірчаво-сивий присмак полину
Із ефемерним запахом левкою.
Як хто чужу спокутує вину,
Тому своя здається затяжкою.

Вона буває часто, як на зло,
Ударить, наче пострілом гвинтівки.
Ех, якби можна з пам'яті було,
Минулого всі викинуть платівки.

* * *

Як темна ніч дощем січеться дрібно
Й кімнатна тиша тіннями снує,
Настільна лампа лиш мені потрібна
Та ще паперу клаптик в мене є.

Стилет пера проб'є навиліт душу,
Вона і так вся в шрамах і рубцях.
Нехай болить, бо я писати мушу,
Щоб нею лікувалися серця.

* * *

Осінній сад у тишу вечорову,
На листі пише в листопад листи.
Край неба висне місяця підкова
На срібній павутинці самоти.

Сьогодні я в думок своїх полоні,
Яким ні краю, ні кінця нема.
Ах, як шкода, що на мої долоні
Снігами скоро упаде зима.

* * *

Серпневу втому змив осінній дощ,
В старому парку впав каштан достиглий.
Зима вже не далеко, ну то й що ж?
До неї ми приготуватись встигли.

Якось переживемо, сум облиш,
Бо я зробив усе, як бути має.
Забувся душу застебнути лиш,
Тепер нехай розхристана блукає.

* * *

О ні, краса цей світ не порятує,
Бо всьому завжди є своя межа.
Зима, буває, за вікном лютує,
Красива та жорстока, як на жаль.

Колись було так й буде так вовіки,
Але не кожен може це збагнуть.
Є доброта – для порятунку ліки,
Та дуже мало, ось у чому суть.

* * *

До мене завітав уранці джміль,
Поправив шубку чорно-бархатисту.
Не розумію, взявся він звідкіль,
Бо на дворі пора вже падолисту.

Для нього в ложку меду я набрав,
Та він у мене і не думав жити.
І я собі весь вечір докоряв,
Що не схотів кватирку зачинити.

* * *

Загляне в душу чорними очима,
Завжди самотня, з картами «Таро».
Чого стоїш ти часто за плечима?
Прошу тебе, покинь мене, Маро.

Про ворожбу я слухати не хочу,
Без неї жив і проживу яюсь.
А що душа марудить серед ночі –
Це тільки сум за тим, що не збулось.

* * *

Блукає пізня осінь по долині,
Шукає літа бабиного нить.
На струнах вітру, порваного нині,
Покинута мелодія бринить.

Когось гукає в спогади далекі,
У ті краї лиш пам'ять доліта.
Туди давним-давно мої лелеки
Свого дитинства понесли літа.

* * *

Як чорна ніч під вікнами блука
Та вітер у ярузі завиває,
Знов до паперу тягнеться рука
І спогадам кінця тоді немає.

Що ж, пам'яте моя, ти так і знай:
Мені твої докори всі байдужі.
Душі моєї тільки не чіпай,
Вона й без того вже давно недужа.

* * *

Відвіяло січковими снігами,
Мороз притих, здається, до пори.
І сонячні біло-рожеві гами,
Розсипали сполохані вітри.

І знов серед зими прийшла відлига,
І завірюх неначе й не було.
Та на душі ніяк не скресне крига,
І зашпори у серці, як на зло.

* * *

Цей світ – театр, у ньому все буває,
Акторів тут багато, далєбі.
Хто і які для себе ролі грає,
Не так вже просто з'ясувать тобі.

А ще нелегко часом розпізнати
Або вгадати, хто людина ця.
Чи то мудрець, лише дивакуватий,
Чи просто дурень в масці мудреця.

* * *

Ховає час в глибокі схрони
Історію невтомних років.
У ній лише одні закони –
Несправедливі та жорстокі.

Нащо мені ці барви літа
Чи пелюстки троянд червоні?
Як всю недосконалість світу
Я бачу ніби на долоні.

* * *

Душе моя, для тебе все тут нині:
Галактики, світи, зіркаста синь,
Тумани, що блукають по долині
У кришталевих чобітках роси.

Щоб ти була весела і щаслива
Й не згадувала більше про печаль,
Зітче тобі до ранку вічність сива
Із чорних ниток забуття вуаль.

* * *

Осіння ніч гірким пропахла трунком,
П'ю в самоті його хмільний настій.
Дарма шукать від суму порятунку,
Що налетів зненацька, наче рій.

Крадеться сонний місяць по калюжах
Нечутною ходою, наче рись.
Пробач мені, душе моя недужа,
За те, що ображав тебе колись.

* * *

Вітри гойдали поле золоте,
Вже снилися йому серпи залізні.
Колосся мов брати, та як на те,
І серед них бувають досить різні.

Порожній колос рвався в синю вись,
Собою вихвалявся скрізь і всюди.
А повний – тихо до землі хилився
Й чекав, коли його оцінять люди.

* * *

Згоріло літо, і стара хатина
Поринула у сум на саме дно.
Здається, в цьому лиш моя провина,
Бо я не був у неї так давно.

Зловила тишу павутини сітка,
Що сплів павук на гілці, край води.
На підвіконні вже зів'яла квітка.
Хто і коли приніс її сюди?

* * *

В театрі муз, комедії і драм,
Актори грають вправно, як годиться.
Наш світ не має ані сцен, ні рамп,
Ще й у сюжетах всюди є різниця.

Там арлекін сміється над П'єро,
Й дотепний клоун весело регоче.
А тут бездара, взявшись за перо,
Катує слово так, як тільки хоче.

* * *

Від зорепаду в падозір
Іти, здається, близько.
Туди утік би від зневір,
Та на стежині слизько.

Гойдається імла густа,
Стискає холод тіло.
І листям осінь заміта
Усе, що відболіло.

* * *

Крізь хуртовини й безнадії злі
Зима скінчилась, а тепла немає.
На сіро-голубому неба тлі
З-за хмари ледве сонце виглядає.

Напевно, ця весна мені гірка,
Бо сам собі я полином здаюся.
Зроблю з паперу нині літака,
Бодай на мить в дитинство повернуся.

* * *

Стою вночі скраєчку мрій
Посередині неба.
«Вгамуйся, серце, зрозумій,
Помовчати тут треба.

Злетілися думок рої
І спогадів лавина,
Тож нині всі слова твої
Наївні, мов дитина».

* * *

Осінь – жовта чарівниця
Із вітрами до пори
Все фарбує, як годиться,
У багрянні кольори.

Вже тополя майже гола,
Задивилася на сад.
З цього замкненого кола –
Ні вперед, ані назад.

* * *

Ці темні фарби дуже засумні,
Розтерті болем по стіни палітрі.
А час бреде, неначе увісні,
І мерзне на розхристаному вітрі.

Та скоро ніч скінчиться все одно.
Совою сірий ранок в душу гляне.
Мої найближчі друзі – це вікно,
Подушка біла й ліжко лікарняне.

* * *

Багряний жовтень в жовтому вбранні
Обпік вогнем на горобині брості.
Він розігнав останні теплі дні
І холоднечу запросив у гості.

Трава в долині, гостра і цупка,
Тобі до крові зранить босі ноги.
Стриже рудоволосого дубка,
Мов рекрута, вітрисько край дороги.

* * *

Закінчилися довгі дні розлук,
Кришталь бурульок б'ється на осколки.
Вологий холод вислизає з рук
І в пучки пальців колеться, мов голки.

Зими останні проганяю сни,
Слідкую за небесним зорелітом.
П'ю талу воду з пригорщі весни,
Живу лише надією на літо.

* * *

Я тут не був багато дуже літ
І звідси не поїду вже нікуди.
Біля межі старенький живопліт
Схилився груші на дупляві груди.

Дрімає хата в росянім саду,
Гойдає пам'ять втомлені ялини.
Ніколи звідси більше не піду,
Хіба тоді, як сон мене покине.

* * *

Як прийде час і зникну я в імлі,
Де прихисток душа знайде – не знаю.
Зоставлю лише тіло на землі,
І згодом ще про себе нагадаю.

Чи гуркотом весняної грози,
Чи квіткою малою серед літа,
Чи може просто краплею роси,
Щоб вам подарувати барви світу.

* * *

Я в цьому світі мов казковий звір,
Який не може бути у неволі.
Втікаючи від болю та зневір,
Не вирвуся ніяк із пастки долі.

Ворожу на пергаментах сторіч,
Зшиваю час тоненьких ниток шовком.
Сприймаю все крізь лінзи протиріч
І визнаю одні лиш недовомки.

* * *

Тут осені сьогодні не знайти,
Холодний вітер ломиться у двері.
Кому ж тепер писати мені листи
Чи римувати слово на папері?

Мов листя, перетліли теплі дні,
Зимові ночі навівають втому.
Ріка крізь окуляри льодяні
Рахує зорі в просторі німому.

* * *

В скверах, на площах і плацах,
Часто посеред п'їтьми,
В осені жовтих ерзацах,
В білих фантомах зими, –

Вірити всьому без міри,
Жити заради ідей.
В світі німої зневіри
Слово нести до людей.

* * *

У королівстві дзеркалець роси
Світів реальних лиш метаморфози.
Своєї долі скільки не проси,
Зимової не оминути прози.

Вона не скаже, в чім твоя вина,
Лише снігами випаде на скронях.
Її німа, одвічна таїна
Не поворожить на твоїх долонях.

* * *

Душі на груди впав маленький вірш,
Здавалося, не вартий навіть гривні.
Слова та рими і нічого більш,
Хіба метафор візерунки дивні.

Ображеного усіма не раз
Вона його зігріти не схотіла.
Не стало раптом ані строф, ні фраз,
Лише паперу порожнеча біла.

* * *

У тім краю, де полини густі
Понапивались гіркоти євшану,
Бодай на мить спинися і постій
І спогадам віддай останню шану.

Хай там уже нічого не знайти,
Лише старезний клен скидає шати.
Спаливши у минуле всі мости,
Нікуди я не буду поспішати.

* * *

Ночами ніби в гіпнотичний стан
Моя душа знервована впадає.
Космічної безодні океан
Для неї всі глибини відкриває.

В галактиках, які не мають меж,
Тремтять сузір'я, мороком сповиті.
Тримаю Всесвіт в жменях, але все ж,
Він у минуле капає щомиті.

* * *

Червоні зорі падають в безодні,
Торкаються віків іржавих струн.
Що буде з нами завтра чи сьогодні –
Поворожу на знаках древніх рун.

Уже давно їх з римами тасую,
Стараюся збагнути сенс життя.
Крізь лінзу часу вічність фокусую,
Аби на мить побачить майбуття.

* * *

Я жовтий лист, ще на вітрах тремчу,
Хоча навколо порожнеча гола.
Як прийде час – у вирій полечу,
Та до землі не упаду ніколи.

Немає сенсу жити без борні,
Бо з долею миритися негоже.
Вже краще спопеліти в вишині,
Аніж під ноги впасти перехожим.

* * *

В неоновому просторі світів,
Де фальші блиск до болю сліпить очі,
Ти завжди справедливості хотів,
Тож йди її шукай, як дуже хочеш.

Та скільки б не судилося іти,
Одне і те ж зустрінеться довкола:
Брехню оберігають блокпости,
А правда що? А правда боса й гола.

* * *

Блиск місяця в холодному вікні,
Дзвін листя на розхристаних вітрах.
Блукали сірі тіні по стіні,
Додолу осипався їхній прах.

Душі чомусь не спалося вночі,
Вона згоряла, наче у вогні.
При світлі непогаслої свічі
Все малювала образи мені.

* * *

Мій мозок від напруги аж горить,
На частки розривається свідомість.
Стараюся земну збагнути мить,
Чужі світи з'являються натомість.

В них стільки див, не бачених поки,
Що Всесвіту здається навіть мало.
Кривавими очима з-під руки
На мене вічність дивиться зухвало.

* * *

Шліфую рими попелом зірок,
Стараюся збагнути їхню мову.
Лиш відійду від них бодай на крок,
Я бачу, як вони тьмяніють знову.

Отак весь час тримаю їх в руці,
Грубіють пальці і німіє спина.
Хто скаже, де кінець роботі цій
І де мистецтва справжнього вершина?

* * *

Впірнуло літо в серпень золотавий,
Пташиним сумом напоїло дні.
Давно в копиці складені отави
З туманами пливуть удалині.

І знов душа марудить цілі ночі,
Тремтить, немов осиковий листок.
Вона ніяк повірити не хоче,
Що до розлук лишився тільки крок.

* * *

У світі, де сплелася гра тіней,
Є завжди темних кольорів задосить.
Душа недужа бродить між людей,
Чомусь для себе порятунку просить.

Але вона здається тут чужа.
Принижуватись їй – геть не пасує,
Бо серед них згубилася межа,
Та, за якою співчуття існує.

* * *

Переплелися відстані й світи
У просторі, де не існує міри.
Планети, зорі, а між ними ти,
І на усіх чатують Чорні Діри.

В коловороті часу день за днем
Спішить Земля – куди й сама не знає.
Метеоритний дощ січе вогнем,
До болю нам долоні обпікає.

* * *

Цей безкінечний і химерний світ,
У ньому стільки всяких див буває!
Край вересня небесний зореліт
Бажання загадати спонукає.

Космічний вітер струшує зірки
З вершин галактик, невідомих досі.
Щоб подолавши відстані й роки,
Вони на Землю падали крізь осінь.

* * *

Як ночі осінньої згустки
Втікають від місяця в тінь,
Рву неба зіркастого хустку
І знову лечу в височінь.

Ворожі світи оминаю
(Їх, кажуть, боятися слід).
В галактиках дивних шукаю
Сузір'я Розтрачених Літ.

* * *

Сприймаю все тверезо, без прикрас,
Але мене з дитинства кличуть зорі.
Ікарові не місце серед вас,
Коли є крила й висі неозорі.

Сонця й пульсари б'ються в унісон,
Туманності ховають Діри Чорні.
За мить одну втече пророчий сон,
І я загину на краю безодні.

* * *

Я збайдужів до всього вже давно,
Нікого більше в гості не чекаю.
Дивлюсь ночами довго у вікно,
Душа тремтить і рветься в синь безкраю.

Свої світи для неї замалі,
Нехай летить, аби не було гірше.
Мені судилось жити на землі,
Але моя душа – це зовсім інше.

* * *

На жовтому пергаменті століть
Художником написана картина:
Чиясь душа розгублено стоїть,
Наївна і проста, немов дитина.

Вона шукала правди між людьми,
Все не хотіла визнати поразку,
Блукала довго згустками пітьми
І зрештою повірила у казку.

* * *

Всьому на світі є своя межа,
У ній сплелися зустрічі й розлуки.
Та час усіх підріже без ножа
І кожному складе на груди руки.

Й мене галактик вітер понесе
В німу безодню на краєчку неба.
Лиш одного боюсь понад усе –
Нічого не лишити після себе.

* * *

Стискаю скроні лещатами рук,
Здається, біль зникає по краплині.
Десь високо бринить неясний звук,
То дзвонить сонце в дзвони неба сині.

Та ще зовуть небачені світи,
Гойдає вітер зоряну колиску.
Я мушу в ній для себе віднайти
Метафор кольорових цілу низку.

* * *

Наснилися мені блакитна вись
І місяць над старої хати дахом.
Пригадую, це вже було колись,
Напевно, ще тоді, коли був птахом.

З тих пір пройшло багато дуже літ,
Час постирав і відстані, і дати.
А пам'ять вперто пише в небі слід,
Та чий він, я не можу пригадати.

* * *

Поляризую плазму жовтих зір,
Червоний Карлик дивиться лукаво.
Втікаю від образи та зневір,
П'ю з філіжанки ночі чорну каву.

Комети хвіст торкнувсь моїх колін
І босі ноги спік мені раптово.
Я знаю, що на все чекає тлін,
Щоб знов переродитися у слово.

* * *

Вдивляюся в холодну височінь,
Безмежний простір бавиться зірками.
Нема нікого, лише я та тінь,
І сива вічність проліта над нами.

Із нею я сьогодні вже на «ти»,
Мені її боятися не треба.
Ціджу крізь пальці тишу самоти
Прямісінько у чорну чашку неба.

* * *

Марудить ніч дощами у вікні,
(Від неї зовсім захисту немає).
І відлітають в ірій сірі дні
За вереснем, що швидко догоряє.

Клен від негоди не рахує ран,
Пташині крики напоїли душу.
Вже осені бездонний океан
Уламки літа викинув на сушу.

* * *

Є в плетиві галактик і світів
На людські долі щось до болю схоже.
Ти більше не пиши мені листів,
І на дзвінки надіятись негоже.

Ховає час до латаних кишень
Смішні цидулки, все, як має бути.
У просторі, де вакуум лишень,
Нікого і ніколи не почути.

* * *

Спікає жаром горобина
Вітрам долоні, аж болить.
І знову я, немов дитина,
Весни чекаю кожную мить.

Коли сніги землі по тілу
Стечуть потічками води,
Я пам'ять, вже переболілу,
У Легу кину назавжди.

* * *

На знаках рун сьогодні ворожу,
Що рясно в Книгу Велеса вплелись.
Та тільки вам нічим не поможу,
Тому що від усього відреклись.

Погляньте, як тремтить вгорі сузір'я,
Його чекає прірви чорне дно.
Бо ви свій крок од віри до зневір'я,
Здається, всі зробили вже давно.

* * *

Мене завжди римовані рядки
Так вабили, що марив навіть ними.
Я аркуші паперу залюбки
Мережив часто строфами дрібними.

Хай скоро невідомим догорю,
Краплиною зорі впаду на поле.
Але собі кумира не створюю,
Як сам уже не стану ним ніколи.

* * *

Коли скидають ночі сині зорі
І їх ковтає чорна глибина,
В моїй уяві, як в безмежнім морі,
Уже нікому не сягнути дна.

Я бачу, як біжать гривасті коні,
Вітри ніколи не наздоженуть.
Малюю їхній слід на степу фоні,
Де лиш могили пам'ять бережуть.

* * *

Гойдається над містом ніч сумна,
Холодний дощ гірчаво пахне трупком.
Я знаю, це лиш осені вина
І не знайти від неї порятунку.

Хіба злетіти у захмарну вись,
Душа собі притулок знайде всюди.
Та як же їй від тіла відректись,
Коли воно, все зранене, марудить?

* * *

До болю в пальцях затискаю простір,
Століття розсипаються на дні.
Ніхто до мене не приходять в гості,
Хіба що рими, та і ті сумні.

Я нині рву на клапті морок ночі,
Думками відлітаю в небеса.
Жену від себе чорні поторочі,
Шукаю друга у сузір'ї Пса.

* * *

Людське життя, немов коротка мить,
І в кожного лише свої причали.
Та як прожити так, щоб не грішить? –
Питав я у душі, а та мовчала.

Лише блукала поміж Буд і Шив,
Ісус і Магомет були впридачу.
Але грішила. Хто з вас не грішив,
Хай кине в мене камінь. Я пробачу.

* * *

Блукаєте сліпі, мов кошенята,
Обдурені й обсміяні не раз.
Говорите, що доля винувата,
Але насправді – винен кожен з вас.

Ще хочу зауважить принагідно
(Тож вам на це звернуть увагу слід):
Ви не знайшли пророка в краї ріднім
І в тому вся причина ваших бід.

* * *

Як холодно в моїй оселі,
Вологи стіни напились.
Блукає сіра тінь по стелі
Душі, що тут жила колись.

Десь у ярузі вітер свище,
Земля туманами димить.
Прийду до мрій на попелище,
Аби зігрітися на мить.

* * *

Посеред літа, як блакитні роси
В собі погасять впалих зір вогні,
Піди в луки, де вітер ходить босий,
Впади в траву і загубися в ній.

Тебе залле густа її зеленка,
Й притулиться ромашка до лица.
І порида метелик-одноденка
Над вічністю, якій нема кінця.

* * *

О, як в царя гостей багато нині
І кожен має келих у руці.
Сам Ірод вже хмеліє щохвилини,
Тепер за танець все віддасть доньці.

Нема межі жорстокості тирана
І жертвам теж не знає він числа.
Танцює з головою Іоана
Іродіада – чорний ангел зла.

* * *

Вже рештки літа, що згоріло,
Під ноги кинули вітри.
І на землі промокле тіло
Упала тінь від хмари крил.

І клена поріділа крона
Для осені римує дні.
І ніч, немов стара ворона,
Дрімає у моїм вікні.

* * *

Короткий день згоряє всюди,
Холодна квапиться п'їтьма,
Давно господарює грудень,
Але снігів чомусь нема.

Дзвенить вгорі тривожне скерцо,
Танцює вітер босоніж.
Він щойно кленові під серце
Встромив морозу гострий ніж.

* * *

Надієшся уникнути спокути
За той грішок чи, може, інший гріх?
Але тобі її не оминути,
Як смерті, що чатує тут на всіх.

Відвернуться від тебе добрі феї,
І доля, поглумившись, відійде.
І замість хліба, що попросиш в неї,
Тобі у руку камінь покладе.

* * *

Біжу по срібному снігу
В широкім полі.
Ловлю зненацька на бігу
Сніжинку долі.

Вона розтане на руці
За мить єдину.
І я відбившись в краплі цій,
У небо злину.

* * *

Пірнаю з головою у віки,
Де ще існують Велеси й Перуни.
В німу безодню капають роки
На усіма давно забуті руни.

Відомо, що шукати їх дарма,
Бо сивий час усьому знає міру.
Вже вороття минулому нема,
А сьогодні кануло в зневіру.

* * *

Осінь золота намела,
В'яз барвисту вдягнув свитину.
Втікши ночі із-під крила,
Сон спочити ліг біля тину.

І наснились йому краї
Сині-сині в ранковій тиші,
Де опалих листків рої
Танцювали для нього лише.

* * *

Тримаю на долоні цілий світ,
Він аж дзвенить у просторі німому.
До нього я ішов багато літ
І дуже мало проісную в ньому.

А потім що – того ніхто не зна,
Людина зрозуміть цього не в змозі.
В кінці життя стоїть питання знак,
Як сторож таїни в лакея позі.

* * *

Сушить хмара вологу тінь
Край ріллі, на старому клені.
Літа бабиного теплінь
П'ють вітри в лопуха зі жмені.

День махнув рукавом лляним
Та й побрів спорожнілим лугом.
Вкотре мовчки іду за ним,
Мов на похороні за другом.

* * *

Космічний простір чорний ріже морок,
Вмира пульсар, народжений за мить.
Здається, час минає дуже скоро,
Вгорі сузір'я дивне мерехтить.

І на душі стає мені відродно,
І серце покидає лютий біль.
В руці тримаю нитку Аріадни –
Шлях до Землі, бо родом я звідтіль.

* * *

Тремтить зоря у сонному вікні,
В саду блукають сірі пілігрими.
Знервована душа на самім дні,
Навпомацки в собі знаходить рими.

Складає їх у кольоровій грі,
Вони тьмяніють і не мають виду.
Всю ніч гугнявий вітер в димарі
Відспіває по комусь панахиду.

* * *

Він писарчук був неабиякий,
Доносами і скаргами гордився.
Та пролетіли птицями роки,
Тепер ось постарів і притомився.

Доводилось не раз вставать з колін.
Було всього: падіння, зриви, злети.
Лиш одного не знав на щастя він –
Як тяжко в слові родяться поети.

* * *

Чого ти квилиш, як мале дитя,
Примарою блукаєш серед ночі?
Я є твоя душа, і ти затам –
Твоїх образ терпіти вже не хочу.

Тобі не легко, знаю далєбі,
Та ти на волі, що там говорити.
А я завжди затюрмлена в тобі
І через те мені так важко жити.

* * *

Як настане мій час і я зникну вночі за імлою,
Чи злечу в височінь вересневими краплями зір.
Вам залишу усе і нічого не візьму з собою,
Навіть душу свою я для вас покладу на папір.

Кануть в безвість літа. На землі цій
прекрасній і грішній
Зникнуть горе та біль і настане щасливе життя,
Десь в кутку серед книг ви знайдете
цю збірочку віршів,
І у віршах своїх я до вас повернусь з небуття.

ЗМІСТ

Сонет 1.....	4
Сонет 2.....	4
Сонет 3.....	5
Сонет 4.....	5
Сонет 5.....	6
Сонет 6.....	6
Сонет 7.....	7
Сонет 8.....	7
Сонет 9.....	8
Сонет 10.....	8
Сонет 11.....	9
Сонет 12.....	9
Сонет 13.....	10
Сонет 14.....	10
Сонет 15.....	11
Сонет 16.....	11
Сонет 17.....	12
Сонет 18.....	12
Сонет 19.....	13
Сонет 20.....	13
Сонет 21.....	14
Сонет 22.....	14
Сонет 23.....	15
Сонет 24.....	15
Сонет 25.....	16
Сонет 26.....	16
Сонет 27.....	17
Сонет 28.....	17
Сонет 29.....	18
Сонет 30.....	18
Сонет 31.....	19
Сонет 32.....	19
Сонет 33.....	20
Сонет 34.....	20
Сонет 35.....	21
Сонет 36.....	21
Сонет 37.....	22
Сонет 38.....	22
Сонет 39.....	23
Сонет 40.....	23
Сонет 41.....	24
Сонет 42.....	24
Сонет 43.....	25
Сонет 44.....	25
Сонет 45.....	26
Сонет 46.....	26

Сонет 47.....	27
Сонет 48.....	27
Сонет 49.....	28
Сонет 50.....	28
Сонет 51.....	29
Сонет 52.....	29
Сонет 53.....	30
Сонет 54.....	30
Сонет 55.....	31
Сонет 56.....	31
Сонет 57.....	32
Сонет 58.....	32
Сонет 59.....	33
Сонет 60.....	33
Сонет 61.....	34
Сонет 62.....	34
Сонет 63.....	35
Сонет 64.....	35
Сонет 65.....	36
Сонет 66.....	36
Сонет 67.....	37
Сонет 68.....	37
Сонет 69.....	38
Сонет 70.....	38
Сонет 71.....	39
Сонет 72.....	39
Сонет 73.....	40
Сонет 74.....	40
Сонет 75.....	41
Сонет 76.....	41
Сонет 77.....	42
Сонет 78.....	42
Сонет 79.....	43
Сонет 80.....	43
Сонет 81.....	44
Сонет 82.....	44
Сонет 83.....	45
Сонет 84.....	45
Сонет 85.....	46
Сонет 86.....	46
Сонет 87.....	47
Сонет 88.....	47
Сонет 89.....	48
Сонет 90.....	48
Сонет 91.....	49
Сонет 92.....	49
Сонет 93.....	50
Сонет 94.....	50
Сонет 95.....	51

Сонет 96	51
Сонет 97.....	52
Сонет 98.....	52
Сонет 99.....	53
Сонет 100.....	53
Сонет 101.....	54
Сонет 102.....	54
Сонет 103.....	55
Сонет 104.....	55
Сонет 105.....	56
Сонет 106.....	56
Сонет 107.....	57
Сонет 108.....	57
Сонет 109.....	58
Сонет 110.....	58
Сонет 111.....	59
Сонет 112.....	59
Сонет 113.....	60
Сонет 114.....	60
Сонет 115.....	61
Сонет 116.....	61

ГОРОБИНОВІ БРОСТІ. ВІРШІ

«П'є ніч дощі із почорнілих стріх...».....	62
«Як легко в Бога замолити гріх...».....	62
«Згоряє день в калиновім вогні...».....	63
«Віддзвеніли пташині оркестри...».....	63
«Порожня хата, день осінній...».....	63
«Ці прохолодно-золотаві дні...».....	64
«Дощі нарешті скінчились таки...».....	64
«Зима на вітрі в'яже білу свиту...».....	64
«Багато літ навпомацки бреду...».....	65
«Сьогодні я немов січневий сад...».....	65
«Усюдисущий, невблаганний час...».....	65
«Сльоза дощу повільно, як на зло...».....	66
«У тім краю давно нема...».....	66
«Малюю ніч – без просвітку п'тьма...».....	66
«Сплітає вічність зірні брості...».....	67
«На Купала ніч не віда меж...».....	67
«У кулачки стиснувши рученята...».....	67
«Морозна ніч приспала тишу...».....	68
«Десь у морі, чи то на суші...».....	68
«Свої строкаті візерунки...».....	68
«Старий дідусь, весь білий, наче сніг...».....	69
«Маленький храм із рим і фраз...».....	69
«Крізь голод і бійні криваві...».....	69

«Дощами відряснів промоклий грудень...».....	70
«Синь вереснева тепла і хмільна...».....	70
«Пійте мій, чому сумуєш ти...».....	70
«Згоріло літо і кленова мідь...».....	71
«Навчися завжди оминати зло...».....	71
«Зі скелець кольорових вітражі...».....	71
«Мереживо на білому вікні...».....	72
«Гай, гай, літа, до вирію, гай, гай...».....	72
«Я не принижусь перед вами...».....	72
«Де зустрічі й розлуки кожну мить...».....	73
«З реальності втікаю в невідомість...».....	73
«Повітря ваше затяжке мені...».....	73
«Навмисно вивільняю душу з тіла...».....	74
«Грудень до болю в очах...».....	74
«Як важко не образитись ні разу...».....	74
«Скрипнуть петлі кованої брами...».....	75
«Замерзлий грудень розігнав дощі...».....	75
«Нібито гривасті скакуни...».....	75
«Гірчаво-сивий присмак полину...».....	76
«Як темна ніч дощем січеться дрібно...».....	76
«Осінній сад у тишу вечорову...».....	76
«Серпневу втому змив осінній дощ...».....	77
«О ні, краса цей світ не порятує...».....	77
«До мене завітав уранці джміль...».....	77
«Загляне в душу чорними очима...».....	78
«Блукає пізня осінь по долині...».....	78
«Як чорна ніч під вікнами блука...».....	78
«Відвіяло січневими снігами...».....	79
«Цей світ – театр, у ньому все буває...».....	79
«Ховає час в глибокі схрони...».....	79
«Душе моя, для тебе все тут нині...».....	80
«Осіння ніч гірким пропахла трунком...».....	80
«Вітри гойдали поле золоте...».....	80
«Згоріло літо, і стара хатина...».....	81
«В театрі муз, комедії і драм...».....	81
«Від зорепаду в падозір...».....	81
«Крізь хуртовини й безнадії злі...».....	82
«Стою вночі скраєчку мрій...».....	82
«Осінь – жовта чарівниця...».....	82
«Ці темні фарби дуже засумні...».....	83
«Багрянний жовтень в жовтому вбранні...».....	83
«Закінчилися довгі дні розлук...».....	83
«Я тут не був багато дуже літ...».....	84

«Як прийде час і зникну я в імлі...»	84
«Я в цьому світі мов казковий звір...»	84
«Тут осені сьогодні не знайти...»	85
«В скверах, на площах і плацах...»	85
«У королівстві дзеркалець роси...»	85
«Душі на груди впав маленький вірш...»	86
«У тім краю, де полини густі...»	86
«Ночами ніби в гіпнотичний стан...»	86
«Червоні зорі падають в безодні...»	87
«Я жовтий лист, ще на вітрах тремчу...»	87
«В неоновому просторі світів...»	87
«Блиск місяця в холодному вікні...»	88
«Мій мозок від напруги аж горить...»	88
«Шліфую рими попелом зірок...»	88
«Впірнуло літо в серпень золотавий...»	89
«У світі, де сплелася гра тіней...»	89
«Переплелися відстані й світи...»	89
«Цей безкінечний і химерний світ...»	90
«Як ночі осінньої згустки...»	90
«Сприймаю все тверезо, без прикрас...»	90
«Я збайдужів до всього вже давно...»	91
«На жовтому пергаменті століть...»	91
«Всьому на світі є своя межа...»	91
«Стискаю скроні лещатами рук...»	92
«Наснилися мені блакитна вись...»	92
«Поляризирую плазму жовтих зір...»	92
«Вдивляюся в холодну височінь...»	93
«Марудить ніч дощами у вікні...»	93
«Є в плетиві галактик і світів...»	93
«Спікає жаром горобина...»	94
«На знаках рун сьогодні ворожу...»	94
«Мене завжди римовані...»	94
«Коли скидають ночі сині зорі...»	95
«Гойдається над містом ніч сумна...»	95
«До болу в пальцях затискаю простір...»	95
«Людське життя, немов коротка мить...»	96
«Блукаєте сліпі, мов кошенята...»	96
«Як холодно в моїй оселі...»	96
«Посеред літа, як блакитні роси...»	97
«О, як в царя гостей багато нині...»	97
«Вже рештки літа, що згоріло...»	97
«Короткий день згоряє всюди...»	98
«Надієшся уникнути спокути...»	98

«Біжу по срібному снігу...».....	98
«Пірнаю з головою у віки...».....	99
«Осінь золота намела...».....	99
«Тримаю на долоні цілий світ...».....	99
«Сушить хмара вологу тінь...».....	100
«Космічний простір чорний ріже морок...».....	100
«Тремтить зоря у сонному вікні...».....	100
«Він писарчук був неабиякий...».....	101
«Чого ти квилеш, як мале дитя...».....	101
«Як настане мій час і я зникну вночі за імлою...».....	101

Ліщенко Григорій Васильович, народився 27 листопада 1956 року в Тернопільській області на хуторі поблизу селища Вишнівець, що розкинулось на мальовничих берегах річки Горинь.

Згодом батьки переїхали на Миколаївщину, де пройшли його дитинство та юність. З 1979 року проживає у селищі Петровому на Кіровоградщині. Працював художником-оформлювачем. Згодом водолазом на рятувальній станції. Нині працює егерем у Петрівському УТМР.